BIBLIOTECA VERDE Nr. 25

CONSTANTIN PAPANACE

EVOLUTIA MISCĂRII LEGIONARE DUPĂ ARESTAREA SI ASASINAREA CĂPITANULUI

CAZUL HORIA SIMA

Extras din PAMANTUL STRAMOSESC vol. 4, 1977

EDITURA «ARMATOLII»
CETATEA ETERNA
1977

BIBLIOTECA VERDE Nr. 25

CONSTANTIN PAPANACE

EVOLUTIA MISCĂRII LEGIONARE DUPĂ ARESTAREA SI ASASINAREA CĂPITANULUI

CAZUL HORIA SIMA

Extras din PAMANTUL STRAMOSESC vol. 4, 1977

EDITURA «ARMATOLII»
CETATEA ETERNA
1977

CUPRINSUL

EVOLUTIA MISCARII LEGIONARE DUPA ARESTAREA SI ASASINAREA CAPITANULUI

— CAZUL HORIA SIMA —

de C. Papanace

In publicaţia simistă *Tara şi Exilul* din Ian.-Febr. 1975, fostul "Comandant" Horia Sima publică un lung articol (12 pp.) sub titlul: "Despre injurii şi semnificaţiile lor". Articolul are un pronunţat caracter polemic şi, fapt nu prea obişnuit la dânsul, de data aceasta iese de după paravan şi îşi debitează inepţiile sub semnătură proprie.

Inainte de a intra în subiect, H. S. ţine să desluşească sensul titlului. Scrie el: "Injuria — echivalentul înjurăturii româneşti — înseamnă o nedreptate ce ţi se face, un atentat contra dreptului tău, contra poziţiei ce-o reprezinţi în lume şi în societate. Din această turburare a raporturilor normale dintre indivizi, rezultă apoi că injuria este şi o insultă, o ofensă, un ultragiu adus persoanei cuiva" (p. 1).

După această candidă galimatie, era de aşteptat să găsim în continuare o expunere corectă şi decentă, adică fără înjurături sau insulte, aşa cum preconizează el. Ori cititorul nu poate să nu fie izbit de faptul că, ori de câte ori întâlneşte numele meu în proza simistă, îl găseşte împerechiat cu atribute ca "eternul *intrigant*", "*spirit pervertit*", "*necinste sufletească*", "*perversiuni*", etc. Se vede că Profesorul nostru de limba română şi de logică nu-şi dă seama că şi aceste calificative sunt "injurii sau insulte". Iar dacă ştie acest lucru înseamnă că este de *rea credinţă* sau *incoerent*, adică lipsit de legătura logică în gândire şi în manifestări. Asemenea anomalii sunt frecvente la preopinentul nostru şi le vom semnala spre a pune un diagnostic mai precis asupra unei tare sufleteşti care ne-ar da posibilitatea să lămurim şi multe din problemele legionare puse în discuţie.

Ar fi să prelungim prea mult această punere la punct dacă ar trebui să zăbovim la toate neadevărurile sau inepţiile îndesate cu ghiotura în lungul său articol, poate şi cu scopul de a produce confuzii, spre a eclipsa adevărurile care nu-i convin. Deaceea vom aborda imediat problemele mai principale, lăsând mai la urmă unele succinte precizări asupra celor mai mărunte. O completă punere la punct nu se va putea face decât într'un context global.

I. IN TIMPUL MAREI PRIGOANE

Comandamentul legionar între 1938-1940

Primul comandament legionar format la 30 Aprilie 1938, după arestarea şi condamnarea Căpitanului pentru ultragiu, a fost pus sub conducerea Comandantului Bunei Vestiri Radu Mironovici. In acest timp, eu mă găseam încă în provincie. Mă deplasasem o singură dată la Bucureşti spre a încerca prin Doctorul Topa, care era secretarul general al Partidului lui Iorga, să intervină pe lângă acesta să facă o declaraţie publică prin care să se atenueze efectul primei sentinţe din 19 Aprilie acelaş an, când Căpitanul fusese condamnat la 6 luni de închisoare pentru ultragiu, sentinţă care a servit de pretext pentru declararea marei prigoane. Aceasta înainte de pronunţarea sentinţei în marele proces înscenat pentru trădare împotriva Căpitanului, la 23 Mai 1938. Avocata Liseta Gheorghiu, care vedea situaţia desperată, considera miraculoasă o asemenea intervenţie din partea lui Iorga, cel care a înlesnit — poate inconştient — declanşarea planului represiv împotriva Căpitanului şi a Mişcării Legionare. Doctorul Petre Topa, în dorinţa de a se repara prima greşală a lui Iorga, se angajase cu ardoare în sensul dorit. Mi-a comunicat după câtva timp că a fost avertizat şi chiar ameninţat de către Armand Călinescu să renunţe la asemenea încercări pe lângă Iorga, dacă nu vrea să sufere şi el personal grave consecinţe. Se vede că, prin vreo indiscreţie din partea apărării, chestiunea a transpirat şi Călinescu a luat toate măsurile de a o preveni. La 27 Maiu 1938 Căpitanul este condamnat la 10 ani muncă silnică, 6 luni degradare civilă, 5000 lei amendă şi 2000 lei cheltueli de judecată.

N'a trecut mult timp şi a fost arestat şi Radu Mironovici. Mutându-mă cu domiciliul la Bucureşti, am putut fi prezent, la 16 Iunie, la şedinţa convocată de Ion Belgea pentru reorganizarea Comandamentului. Mai erau prezenţi, pe lângă Ion Belgea, Iordache Nicoară, Horia Sima, pe care l-am cunoscut personal atunci pentru prima dată. Ion Antoniu, care ne găzduia şi Gh. Dragomir Jilava. S'a încredinţat fiecăruia câte o misiune în cadrul Comandamentului. Lui Iordache Nicoară i s'a dat conducerea Capitalei, iar Horia Sima a fost însărcinat să ţină legăturile cu legionarii din provincie. Cu Ion Belgea ne cunoşteam bine încă din timpul luptelor studenţeşti iar, mai târziu, din întâlnirile pe care de multe ori le-am avut la consfătuirile cu Căpitanul.

Camarazii care se întâlniseră în şedinţele anterioare îşi exprimaseră şi schimbaseră gânduri privitoare la situaţia creată Mişcării Legionare după arestarea şi condamnarea Căpitanului. Deaceea Belgea m'a rugat să expun cum judec eu situaţia creată Mişcării Legionare după condamnarea Căpitanului. In esenţă părerea mea a fost următoarea:

In judecarea situaţiei trebue luată, ca bază, *poziţia pe care se fixase Căpitanul când a renunţat la rezistenţa activă sau la plecarea peste graniţă* şi s'a lăsat să fie arestat. Pe lângă desăvârşirea fundamentului spiritual al Mişcării, prin adoptarea, în momentul cel mai critic pentru ea, a armei creştine făurită din forţa inepuizabilă eşită din *martiriu*, mai existau şi raţiuni de ordin strict politic şi anume:

a) *A vrut să cruţe statul şi poporul român de convulsiuni interne* care ar fi putut să-i fie fatale, dată fiind permanenta, ameninţare a colosului Anticrist de la graniţa răsăriteană. In acest fel, *prin viziune şi marele său sentiment de răspundere*, Căpitanul depăşea întreaga clasă conducătoare ca şi pe sceleratul Rege Carol al II-lea.

b) N'a vrut să angajeze o bătălie într'o conjunctură favorabilă adversarului total lipsit de sentimentul răspunderii faţă de ţară, atât din punctul de vedere intern cât şi extern. Prin retragerea tactică pe poziţia *non-rezistenţei*, a vrut să-l lase să dea în gol şi, prin aceasta, sconta şi pe slăbirea coaliţiilor politicianiste.

c) Câştigarea de timp până la crearea unei conjuncturi politice ceva mai favorabilă, determinată de extinderea influenţei italo-germane în Europa care se găsea în plină ofensivă.

Aceasta era pe scurt soluţia legionară adoptată atunci de Căpitan, de natură să evite o fugă peste graniţă, sau un aranjament cu adversarii care ar fi încercat mai degrabă să-l compromită decât să-l înţeleagă.

La toate aceste motive iniţiale, s'au adăogat altele determinate de arestarea Căpitanului şi anume:

1. Căpitanul şi cei mai mulţi dintre fruntaşii legionari se *găseau zălog* în mâinile duşmanilor noştri de moarte. Grija pentru viaţa lor înlătura din principiu orice acţiune cu caracter provocator care ar fi putut fi folosită de adversari pentru a-şi pune în aplicare planurile lor asasine nutrite de mult. *Trebuia ţinut în seamă că viaţa Căpitanului era esenţială pentru Mişcare.*

2. *Tactica iniţială adoptată de Căpitan* nu se putea schimba, chiar dacă s'ar fi dovedit greşită, atâta timp cât el se găsea în mână duşmană. Printr'o schimbare forţată nu numai că periclitam viaţa Căpitanului şi a fruntaşilor legionari aflaţi zălog, ci pierdeam avantajele oferite de acea situaţie.

3. *Obiectivul principal trebuia să fie câştigarea de timp.* Acest lucru se putea obţine mai degrabă prin răbdare, linişte, calm şi chiar printr'o totală dare la fund, aşa cum preconizase Căpitanul.

4. *Legătura cu organizaţiile legionare* să se facă cu cea mai mare discreţie şi rostul lor principal să fie, în acel moment, de a preîntâmpina orice încercare de derutare a maselor legionare *de către agenţii provocatori.*

5. *Ca obiectiv de acţiune:* destrămarea blocului politicianist creat împotriva Mişcării Legionare, desolidarizarea lor faţă de primejdia comună, prin simularea dispariţiei acestei primejdii. In acest scop: a) Nu se atacă Regele ci se aruncă întreaga răspundere a prigoanei pe seama lui Armand Călinescu; b) Incercări de a rupe prin simpatii sau convingere directă pe acei oameni politici de bună credinţă care, în virtutea inerţiei apar solidari cu lovitura de stat a camarilei carliste, ţinând seama şi de rivalităţile existente între aceşti politicieni care urmau să se accentueze cu ocazia alegerilor proiectate pentru toamnă; c) Rămânerea nearestată a cât mai multor cadre legionare, fiindcă ele constitue siguranţa pentru Căpitan şi ceilalţi camarazi, dacă planul lui Carol şi al Camarilei sale era să treacă la lovitura decisivă, după ce operaţia arestării majorităţii cadrelor legionare ar fi fost realizată.

Ion Belgea, care avea atunci conducerea Comandamentului, a fost complet de acord cu tezele expuse. Era mulţumit văzând că părerile noastre concordă. Dealtfel *aceasta era şi linia indicată de Căpitan.* Deasemenea şi ceilalţi camarazi prezenţi, printre care şi Horia Sima, nu au ridicat nicio obiecţiune.

Abuzurile şi terorismul lui Horia Sima

Dar n'a trecut mult şi Horia Sima a început să-şi facă de cap, mişcându-se pe o linie de acţiune diametral opusă. Profitând şi abuzând de faptul că avea legăturile cu organizaţiile legionare din provincie, a început să cheme la Bucureşti cadrele legionare din fiecare judeţ, pentru a pregăti *acţiuni teroriste*, fără ştirea Comandamentului. Am aflat de aceste pregătiri dela unii camarazi macedoneni care veniseră la Bucureşti împreună cu alţi camarazi din Dobrogea. Se vorbise chiar de un plan de lovitură de stat în care erau indicate ca obiective de atac centrele vitale publice ca Poşta, Cazarma jandarmilor de pe strada Stefan cel Mare, etc., aşa cum se arăta în cartea lui Curzio Malaparte pe atunci la modă.

La prima întâlnire pe care am avut-o, am reproşat lui Sima procedeul său incorect prin abaterea de la linia indicată de Căpitan şi adoptată de Comandament. Dar pe lângă acest act de *nedisciplină*, mai era şi consideraţia unui periculos diletantism, ca să nu spunem infantilism. Intr'un moment când toţi agenţii de care dispunea statul încăput acum pe mâna lui Carol-Călinescu, aduşi chiar din străinătate, fuseseră concentraţi mai ales la Bucureşti, cu ochii aţintiţi asupra legionarilor, era foarte probabil — dacă nu chiar sigur — că toate aceste mişcări de cadre legionare să fie observate de poliţia carlistă organizată de un expert versat ca Moruzof. Este de presupus că tolerarea lor urmărea două obiective:

a) O încercare de lovitură de stat, concepută atât de pueril, oferea prilejul politic lui Carol să secere masa de legionari aleşi dar nearestaţi până atunci şi;

b) Această răzmeriţă ratată putea constitui un alibi şi o justificare pentru masacrarea cadrelor legionare în frunte cu Căpitanul aflaţi zălog în închisori şi lagăre de concentrare.

Când Horia Sima concepea asemenea acţiuni năstruşnice era responsabil sau "iresponsabil"? Iată o întrebare care — aşa cum vom vedea mai departe — se va pune mereu în legătură cu "activismul" lui pe teren legionar. Si acest fapt va justifica o anumită rezervă în legătură cu mobilul acţiunilor sale.

Pentru o mai bună edificare, cazul cu "terorismul" lui Sima, amintit mai sus, l-am verificat ulterior şi prin alte surse. Un camarad care a jucat un rol important în cadrul studenţimii legionare din Cluj îmi spunea, în această privinţă, că a fost chemat cam pe la începutul lui Iulie 1938 la Bucureşti de Horia Sima pentru o acţiune de pedepsire a responsabililor regimului de atunci pentru prigoana deslănţuită împotriva Mişcării Legionare. Intâlnirea a avut loc în strada N. Cobălcescu. Au mai fost prezenţi acolo Alex. Morariu, Eugen Necri-

lescu, el şi alţi câţiva camarazi. La câteva zile după aceea ni s'a comunicat, tot de Horia Sima, că proiectata acţiune a fost amânată până la noi dispoziţiuni.

Poate această amânare va fi făcut-o ca urmare a reacţiunei noastre de care am amintit, căci mai târziu el a reluat acest joc, periculos pentru Căpitan şi camarazii aflaţi zălog. Este necesar să fie precizat că, în timpul când proiecta acţiuni ca aceea amintită mai sus, atât Vasile Cristescu cât şi Alexandru Cantacuzino, care evadaseră la 18 Iunie din trenul ce-i transporta la Ciuc, se găseau încă ascunşi în regiunea Braşovului şi nu luaseră legătura cu Comandamentul legionar. Astfel că se exclude o influenţă a acestora.

Sezisat de asemenea acţiuni, pe cât de ineficace pe atât de primejdioase şi dăunătoare, Căpitanul a reafirmat linia non-violenţei fizice sau verbale, fixată dintr'un început, care şi-a găsit expresia în răspunsul dat lui Alecu Cantacuzino când acesta a cerut "deslegare pentru o acţiune": *"Nu numai că nu-l desleg, dar îl leg".*

Cu toate aceste disposiţii categorice, Horia Sima abuzând de faptul că avea în mână legăturile cu cadrele legionare, atât din Bucureşti, cât şi din restul ţării, proceda tocmai pe dos. Cum declara un şef al Regionalei din Sudul Ardealului, numit chiar de Horia Sima, convocat fiind de acesta pe la începutul toamnei lui 1938, i s'au dat dispoziţii pentru deslănţuirea unor acţiuni teroriste în acea regiune. Intrucât el nu era de acord cu asemenea acţiuni, s'a întors în capitala regiunii sale şi s'a consfătuit cu camarazii din grupul conducător de acolo. Si aceştia au fost contra unor asemenea acţiuni care contraziceau dispoziţiile Căpitanului de până atunci şi l-au întrebat dacă Horia Sima are sau nu deslegare de la Căpitan pentru astfel de acţiuni. Seful regional, ducându-se din nou la Bucureşti şi reîntâlnindu-l pe Sima, după ce i-a arătat părerea celor de acolo, i-a repetat întrebarea: «Are deslegare de la Căpitan?».

Atunci Sima iritat, i-a răspuns: "Dacă tu şi cei din subordinea ta nu vreţi să executaţi ordinele pe care le primiţi, să vă daţi la o parte! Eu voi acţiona cu alţi camarazi".

Văzând că nici această măsură nu impresionează pe interlocutor, Horia Sima a spus: *"Da, am deslegare de la Căpitan"*. El a recurs la *minciună* ca să-i antreneze într'o acţiune dăunătoare, şi Căpitanului, şi Mişcării Legionare. Aceştia însă n'au luat în considerare ordinul lui Sima, fiindcă n'au crezut în afirmaţia cu deslegarea.

Dar paralel cu asemenea mistificare de a induce în eroare pe legionari, Sima recurgea la *desinformare*, spre a-l determina pe Căpitan să modifice linia de non-violenţă pe care se fixase de la început, spre a câştiga timp şi a apuca o conjunctură mai favorabilă Mişcării Legionare. In acest scop transmitea Căpitanului ştirea că "Moţii ar fi într'o stare *prerevoluţionară* şi aşteaptă un semnal pentru a se răscula". Căpitanul a răspuns: "Chiar dacă ar fi aşa, legionarii să nu se pună în fruntea acestei mişcări, ci numai să o secundeze".

Am redat aceste trei cazuri din diferite faze ale luptei din marea prigoană (şi ar mai fi şi altele) spre a se vedea felul curios, ca să nu spunem suspect, cum acest om — abuzând de faptul că avea legături cu organizaţiile din provincie — nu respecta nici indicaţiile Căpitanului

şi nici deciziile Comandamentului. Din această cauză s'au iscat de multe ori ciocniri între noi. Dar ele n'au mers până la ruptură. Un asemenea fapt trebuia evitat, mai ales în plină prigoană, care, cum s'a dovedit cu alte mişcări revoluţionare, duc la lupte intestine, de multe ori catastrofale. S'a preferat să se menţină contactul spre a conjura iniţiative şi mai dezastruoase. Prin venirea la Bucureşti a comandanţilor legionari evadaţi, Vasile Cristescu şi Alexandru Cantacuzino, structura Comandamentului s'a schimbat, mărindu-şi baza. Dar întrucât numărul mai mare constituia un neajuns tot mai serios, pe măsură ce prigoana se accentua, Căpitanul, prin Doamna Codreanu, cu care ne-am întâlnit într'o maşină, de faţă fiind Nicoleta şi Gh.Dragomir-Jilava, ne-a comunicat: "Comanda să o ia Vasile Cristescu. Să fie ajutat de Horia Sima, pentru Ardeal, şi să se *sfătuiască cu Papanace*". Acelaş lucru mi l-a spus şi Vasile Cristescu când, întâlnindu-ne, mi-a arătat chiar o hârtie serisă cu litere de tipar primită tot prin Doamna Codreanu. Sima comite un fals când, în *Cronologia Legionară* ce a publicat în 1953, în colecţia "Omul Nou", scrie textual: "la proxima vizită ce o face Doamna Elena Codreanu Căpitanului la Râmnicul Sărat, acesta numeşte în fruntea Comandamentului de prigoană pe Vasile Cristescu şi Horia Sima" (pag. 161).

O alterare intenţionată de aceeaşi natură se observă şi la pag. 157 când scrie că, după arestarea lui Belgea, "îl urmează în fruntea Comandamentului Ion Antoniu şi, după arestarea lui, Constantin Papanace" (p. 157). Adevărul este că Ion Antoniu, comandant-ajutor, n'a avut şi nici nu putea avea această sarcină într'un comandament alcătuit numai din comandanţi legionari plini.

Dar şi după ultima reorganizare a Comandamentului, dispoziţiile Căpitanului *au rămas neschimbate.*

După conferinţa de la München între Germani, Englezi şi Francezi, n'am găsit oportune manifestări de natură a irita pe Carol şi clica lui, acum când evenimentele externe, mai ales după conferinţa de la München din 30 Sept. 1938, încheiată între Anglia, Franţa şi Germania, poziţia acesteia din urmă ieşise considerabil întărită. Desigur duşmanii câinoşi ai Căpitanului şi ai Mişcării Legionare de tipul lui Călinescu, acum derutaţi, nu se vor resemna uşor. Si pentru eventualitatea că ar încerca cu ocazia călătoriei Regelui Carol în străinătate, o suprimare a Căpitanului, am găsit necesar să desminţim printr'un comunicat o asemenea uneltire, comunicat pe care l-am conceput chiar eu personal şi care a fost răspândit între 10-13 Noembrie. Cam tot atunci poliţia răspândeşte în fac-simil un manifest luat Căpitanului de către autorităţi prin care legionarii erau îndemnaţi să păstreze *linişte şi ordine* (*Cronologie legionară*, p. 164). Dacă într'adevăr autorităţile au făcut această operaţie, faptul devenea extrem de semnificativ: se creia un alibiu Căpitanului spre a-i preveni orice imputare. După aceste două manifestări preventive şi necesare, normal şi înţelept era să se păstreze liniştea şi ordinea preconizate de Căpitan. Horia Sima însă, abuzând de faptul că deţinea legăturile procedează în sens contrariu: determină apariţia unui manifest al studenţimii bucureştene în care este atacat regimul şi politica lui Carol al II-lea. Tot în acest sens apare şi un manifest al studenţimii bucovinene, cu atacuri şi mai violente. Mai grav: la 28 Noembrie se produce atentatul contra Rectorului Universităţii din Cluj, Stefănescu Goangă. Asistăm deci la acţiuni teroriste al căror caracter *provocator* apare evident.

Prin ele nu numai că se anulează alibiul creat prin îndemnul Căpitanului de a se *păstra linişte şi ordine*, dar se oferă un *alibi* cuplului asasin Carol-Călinescu de a-şi pune în aplicare planul lor criminal, derutat la un moment dat de întorsătura luată în politica externă după conferinţa de la München. Un simptom evident al acestei derutări îl constituia şi faptul solicitării, de către autorităţile respective, a manifestului pentru *"linişte şi ordine"* de care am amintit. Mai mult: se creia o situaţie delicată pentru Căpitan, căci se năştea alternativa:

a) Sau cuvântul lui nu mai are nici un fel de autoritate;

b) Sau îndemnul pentru "Ordine şi linişte" ar fi fost un expedient formal pe care l-ar fi anulat cu alte ordine secrete.

Se pune deci şi de data aceasta întrebarea: Acţiunea teroristă declanşată de Sima contrar dispoziţiunilor date de Căpitan pentru "linişte şi ordine" a fost responsabilă sau iresponsabilă?

In ceeace mă priveşte am fost hotărît împotriva unor asemenea fapte nechibzuite şi dăunătoare Mişcării. Pe manuscrisul broşurei scrisă atunci de Vasile Cristescu intitulată *"Politica externă a României după acordul dela München"*, pe care autorul mi l-a dat, înainte de tipărire, spre a-l citi şi face observaţiile mele, am scris la sfârşit şi o notă cam în sensul următor:

"In momentele pe care le străbate Mişcarea Legionară eroismul cel mai mare este acela de a nu face pe viteazul"... Mă refeream la năzbâtiile lui Sima pe care Cristescu, care avea acum conducerea Comandamentului, nu căuta să-l înfrâneze cu toată energia. Dealtfel această atitudine a mea, fixată încă de la început, de a face tot posibilul spre a câştiga timp, era cunoscută şi de alţi camarazi gradaţi (Gh. Dragomir-Jilava, N. Pătraşcu, Seitan, etc.) care, deşi nu făceau parte din Comandament, totuşi participau sporadic la unele întâlniri.

Asasinarea Profesorului Vasile Cristescu

Când, după anunţul brutal făcut la radio despre împuşcarea Căpitanului, Nicadorilor şi Decemvirilor care au "încercat să fugă de sub escortă", ne-am întâlnit la grădina Cristescu, toţi eram copleşiţi de durere. S'a constatat imediat că toată fâţâiala lui Sima, pe teren, de a organiza echipe de "răzbunători" pentru o asemenea eventualitate, era o vorbă goală. Nu că nu s'ar fi găsit legionari pentru o asemenea acţiune, ci aceştia au fost greşit folosiţi, sau cu rea intenţie, pentru fapte provocatoare ca acele amintite mai sus. Deaceea singurul lucru care s'a putut face a fost lansarea unui manifest "prin care se recomanda legionarilor linişte şi stăpânire de sine". Copleşit de durere, Vasile Cristescu mă întreba: Ce fac Macedonenii? I-am răspuns cam iritat: Ce să facă acum? La aceasta trebuia gândit atunci când se juca cu atâta uşurinţă cu viaţa Căpitanului!

La această întâlnire au participat, după câte îmi aduc aminte, şi unii camarazi ca Gh. Dragomir, Seitan, Nae Horodniceanu, Stănicel, Smărândescu. Dacă poliţia carlistă ne nimerea atunci, avea să fie un

adevărat măcel. Si a rămas un punct de întrebare dece n'a nimerit, căci acest loc de întâlnire îl cunoştea şi Biriş, fiindcă de multe ori venea şi el, însoţind pe Părintele Dumitrescu! In schimb a făcut descindere după două zile, pe data de 3 Dec., *fiind poliţia absolut sigură* că acolo se găsesc găzduiţi Vasile Cristescu şi Preotul Dumitrescu. Norocul lor a fost —cum îmi spunea Vasile Cristescu— că bătrâna gazdă i-a pus într'o pivniţă fără ferestre a cărei intrare era în mijlocul pardoselei din camera care, fiind acoperită cu un covor mic, n'a fost observată. Au răsturnat totul ca nişte turbaţi. Se vede că după asasinarea Căpitanului, vizau acum, după un plan stabilit, curăţarea acestor doi fruntaşi legionari care aveau un nume cu rezonanţă în Mişcare. Dar n'a trecut mult timp şi la 26 Ianuarie 1939, Profesorul Vasile Cristescu este asasinat de agenţii poliţiei la locuinţa ultimului său refugiu, în strada Căpitan Aviator Teodor Iliescu 15.

Pe la începutul lunei Ianuarie 1939, *ne-am întâlnit* în casa unui domn, al cărui nume nu mi-l amintesc acum, funcţionar la C.F.R., care locuia în apropierea Gării de Nord: Vasile Cristescu, eu şi Horia Sima, care, după ultima dispoziţie a Căpitanului, formam "Comandamentul" de prigoană. Am examinat situaţia creată. Măsurile represive luate de guvern deveneau din ce în ce mai severe, cu deosebire prin noua lege e domiciliului, care prevedea măsuri extrem de drastice contra acelora care găzduiau legionari, mergând chiar până la confiscarea imobilului. Asemenea măsuri restrângeau enorm posibilităţile de încartiruire a legionarilor urmăriţi.

Mulţi din simpatizanţii legionari, oameni nebănuiţi, ezitau acum să ia riscul găzduirii. Părerea mea a fost ca Vasile Cristescu, cel mai vizat de poliţie, să se refugieze peste graniţă, iar noi, cei care rămâneam, să întreţinem ştirea că dânsul este cel care conduce pe *teren* lupta, spre a îndruma pe o pistă greşită urmăririle poliţiei. Dar Vasile Cristescu n'a acceptat această soluţie. "N'am evadat eu ca să-mi salvez pielea, ci ca să lupt". I-am răspuns: "tocmai în interesul luptei este necesar ca să trăieşti". Când am terminat discuţia asupra diferitelor probleme puse şi trebuia să ne despărţim, Vasile Cristescu îi spune lui Sima, singurul care ştia unde era adăpostit Cristescu: "Ce fac eu cu locuinţa, că nu prea mă simt în siguranţă acolo unde stau acum"? Faptul m'a mirat, gândindu-mă la refuzul de a trece peste graniţă aşa cum am preconizat eu mai înainte.

Pe când eram la Dachau (15 Febr. 1943), Gh. Dragomir-Jilava mi-a arătat împrejurările premergătoare arestării lui Vasile Cristescu pe care le redau mai jos.

Pe la începutul lui Ianuarie —10 sau 13, nu-şi mai amintea exact data— se fixase o întâlnire cu Sima pe strada Vaselor. Auzise de la fetele legionare că Vasile Cristescu stă prost cu casa. Găsise, tot prin fete, o locuinţă la un liberal bătrân a cărui soţie era simpatizantă. Acesta îl cunoştea pe Vasile Cristescu. A acceptat să-l adăpostească, dar să nu fie frecventat. I s'a spus aceasta şi lui Horia Sima. El a opinat că nu e nevoie. Mai târziu când se mai întâlnesc, Dragomir îi spune lui Sima că Vasile Cristescu stă foarte prost şi acum la 5 are întâlnire cu Micu (Augustin). Să vină şi Sima ca să se aranjeze chestiunea mai ales că V. Cristescu are unele presimţiri. Lenuţa Bagdad, care era de

faţă, a spus că va merge la Micu ca să nu aştepte mult. Gh. Dragomir s'a dus la legionara care trebuia să facă legătura cu gazda lui Vasile Cristescu. A găsit-o spălând în baie. A luat-o imediat şi au plecat amândoi la locul întâlnirii. Acolo văd doi băeţi veniţi la întâlnire, încadraţi de alţi doi tineri necunoscuţi. Când a trecut pe acolo, ei au plecat capetele. Trecând pe partea cealaltă vede pe Micu tot cu capul în piept, iar lângă el un lungan cu o căciulă ţurcană care îl arăta şi mai lung. Lui Dragomir îi părea figură cunoscută. A prins curaj şi i s'a adresat lui Micu: "Ce faci doctore? Nu te-am mai văzut de un car de ani!". Acesta s'a făcut că nu-l cunoaşte, dar cu ochii înlăcrămaţi i se adresează celui care sta lângă el: "In numele lui Dumnezeu! Ce mai vrei, ţi-am dat atâtia!" Gh. Dragomir a avut prezenţa de spirit să se adreseze, recomandându-se "Inginer Popescu": «Parcă ne cunoaştem de mult». Acesta dă mâna mirat şi se uită lung, apoi strigă pe unul din cei doi care stătea cu ceilalţi doi: Andrei! Din cauza vântului acesta n'a auzit. Atunci Gh. Dragomir, profitând de câteva secunde, este luat de braţ de fata legionară cu care venise, spre derutarea agentului. Intâmplător, chiar la câţiva paşi, găseşte o maşină din care coborîse un copil care se tocmea cu şoferul, uşa fiind deschisă încă. Urcă repede şi îi spune să mâne. I-a spus că este din provincie şi că nu cunoaşte pe nume strada. In felul acesta avea posibilitatea să umble pe străzi întortochiate dacă maşina ar fi fost urmărită. A ajuns pe strada "Armonia" în dosul Academiei Comerciale şi s'a dat jos. Gh. Dragomir a crezut că au căzut toţi aceia care îşi fixaseră întâlnirea, vreo 17 insi, printe care şi Horia Sima. Teama lui i-a comunicat-o Nicoletei. Ea credea că Micu a fost cel care ar fi trădat. A vrut să stabilească legături cu Horia Sima la morgă, aşa cum era fixat pentru cazul când s'ar pierde contactul. A trimis pe băiatul lui Manolescu acolo, dar nu l-a găsit. Din propria iniţiativă s'a gândit să restabilească legăturile cu familiile de legionari din Capitală. In acest scop a căutat să se întâlnească cu Virgil Mihăilescu. Si legionarele i-au aranjat această întâlnire.

Intre timp Doamna Codreanu îi comunica lui Dragomir, foarte alarmată, că cineva (un cunoscut al ei), fiind la Parizianu, a auzit pe unul, Biriş, că ar fi spus: "V'am dat atâtia. De ce să nu fiţi mulţumiţi? Pe Vasile Cristescu vi-l pot da oricând". Si a adăogat că este gata să-l dea. Doamna Codreanu cerea ca Vasile Cristescu să fie imediat schimbat.

Când s'a întâlnit cu Virgil Mihăilescu i-a spus ca, după căderea lui Micu, să ia el organizaţia Răzleţilor, mai ales că a căzut şi Horia Sima.

Virgil Mihăilescu a răspuns că a şi luat-o, fiindu-i încredinţată de Horia Sima, întrucât el a fost pregătit ca locţiitor al lui Augustin Micu, iar Horia Sima n'a căzut. Este în legătură cu el şi poate vorbi oricând. Atunci Gh. Dragomir l-a pus la curent cu informaţia primită dela Doamna Codreanu, l-a rugat să o trasmită lui Horia Sima şi să vie la întâlnirea în care se va fixa şi locul unde să fie mutat Cristescu. La locul fixat însă n'a venit nici Horia Sima şi nici Virgil Mihăilescu şi nu ştia care-i cauza. După Gh. Dragomir părţile suspecte ale acestei chestiuni sunt:

1. De ce Horia Sima a tergiversat mutarea lui Vasile Cristescu?

2. Printe cei prinşi, care erau băeţi de ai lui şi care au căzut cu o zi sau două înainte ceeace ştia căci îi spusese chiar el, erau şi acolo, în urma dispoziţiei lui Micu care fixase acea întâlnire.

3. Când ceva mai târziu, prin Martie, ne-am întâlnit în Germania cu Horia Sima şi încercai să-i povestesc cum s'au petrecut lucrurile, el mi-a spus că cunoaşte chestiunea foarte bine întrucât în acel moment el era în prăvălia din colţ şi privea la tot ce se petrecea.

4. Dece n'a venit Horia Sima la întâlnire? Dacă ar fi ţinut să-l scape pe Vasile Cristescu şi el nu putea veni, dece l-a împiedicat pe Virgil Mihăilescu să vie?

Această chestiune trebue lămurită.

Am redat în extenso, aproape cuvânt cu cuvânt, această mărturie a lui Gh. Dragomir-Jilava, fiindcă am consdierat-o de o importanţă capitală în evoluţia Mişcării Legionare. După un timp oarecare, întrebându-l pe Virgil Mihăilescu dece nu s'au dus la întâlnirea cu Gh. Dragomir, pentru schimbarea locuinţei lui Vasile Cristescu, mi-a răspuns că Horia i-a spus textual: "Nu este nevoie, lasă că stă bine acolo unde se află".

In luna Ianuarie 1939 poliţia lui Carol-Călinescu, după ce culesese informaţii destule asupra mişcării clandestine legionare condusă într'un mod atât de diletant, ca să nu spunem suspect de copilăros, de Sima, porneşte o ofensivă generală. In afară de explozia laboratorului legionar din Bucureşti, strada Căpitan Oarcă 23, care a fost incidentală, restul este opera poliţiei. Este arestat: 1. Grupul legionar bănăţean destul de numeros din strada Minotaurului 49; 2. La 11 Ianuarie cade şeful organizaţiei "Răzleţi" condusă de Ing. Augustin Micu împreună cu legionarii cu care se întâlnea; 3. La 24 Ian. se descoperă aruncătoarele de flăcări din Soseaua Colentina şi, pe lângă Locotenentul Nicolae Dumitrescu, care conducea operaţia, sunt arestaţi o serie de legionari care, într'un fel sau altul, au avut legături cu această operaţie. In ziua următoare, Ing. Dr. chimist Nicolae Dumitrescu, iniţiatorul şi organizatorul "aruncătoarelor de flăcări", este asasinat prin strangulare de agenţii poliţiei, în beciul prefecturii de poliţie din Bucureşti, iar în ziua de 26 Ian. –cum am văzut– a fost asasinat de agenţii poliţiei Profesorul Vasile Cristescu la locuinţa *ultimului* său refugiu, în strada Căpitan Av. Teodor Iliescu 15.

Acelaş sistem de arestări şi omoruri de legionari a continuat şi în luna Februarie, când a fost aruncată dela etajul al treilea al Prefecturii legionara Lucia Grecu (5 Febr.) şi au fost ucişi şi arşi în crematoriu legionarii Enache Nadoleanu, Martin Vucu, Gherman, Dragoş Popovici, Dr. Ion Iovu (8 Febr.).

In perspectiva unei asemenea situaţii s'a pus problema de a se salva ceva cadre. Primul grup care trece peste graniţă în Polonia a fost compus din Preot Dumitrescu-Borşa, Ing. N. Horodniceanu şi Avocat Stelian Stănicel (15 Dec. 1938). La 8 Ian. 1939, al doilea grup este compus din Nicolae Pătraşcu, Viorel Trifa, Titi Cristescu şi Locotenent Anghel Dragomir. Al treilea grup: Horia Sima, însoţit de legionarii Ilie Smultea şi Alexandru Popovici, o şterge trecând frontiera ungară pela Beba Veche Seghedin, refugiindu-se în Germania la 4 Februarie. Trebue remarcat că atunci când s'a hotărît să plece peste graniţă, Horia

Sima n'a găsit de cuviinţă *să mă anunţe*. Singura lui grijă a fost să numească pe Vârfureanu, dându-i toate legăturile! Eu am trecut frontiera pe la Sighet singur în ziua de 29 Februarie (an bisect), iar dincolo, în Cehoslovacia, mă aşteptau camarazii Gh. Dragomir, Nicu Seitan, Nae Smărăndescu şi Eugen Teodorescu care trecuseră peste Tisa în ziua anterioară, pe drumul deschis de Virgil Mihăilescu cu o săptămână mai înainte, şi care dela Praga a trimis consemnul de trecere liberă spre Praga legionarilor ardeleni din Sighet care organizau plecările (Nicoară, Preotul din Sighet şi Invăţătorul din Slatina (Cehoslovacia, vis-à-vis de Sighetul Marmaţiei), legăturile fiind făcute în prealabil de Nicolae Popa.

Pe la 15 Martie Miti Dumitrescu şi Alex. Constant sosesc la Praga şi ajung la Berlin în ziua de 19 Martie. Cam în acelaş timp se refugiază la Berlin şi Doamna Elena Zelea Codreanu împreună cu nepoţica sa, Cătălina.

După concentrarea tuturor cadrelor legionare la Berlin se reorganizează Comandamentul Legionar care se compune din: Preotul Dumitrescu-Borşa, Constantin Papanace, Horia Sima, Ion Victor Vojen, Victor Silaghi şi Alexandru Constant. Seful grupului refugiat în Germania este recunoscut Preotul Ion Dumitrescu-Borşa, iar ca ajutor al acestuia Constantin Papanace. Horia Sima este însărcinat cu legăturile cu ţara. Al. Constant şi Ion V. Vojen se ocupă cu relaţiile externe.

Cădeau atâţia, numai Horia Sima se salva!

Cum s'a putut vedea din cele arătate mai sus, o mulţime de camarazi căzuseră în mâinile poliţiei carliste. Cel care se salva, ca prin minune, era Horia Sima, cu toate că el se mişca cel mai mult pe teren. Cei care veneau la întâlnirile fixate erau arestaţi, pe când dânsul totdeauna reuşea să scape. De multe ori chiar asista de vis-à-vis spre a vedea cum decurge operaţia arestării, cu toate că ştia că "poliţia s'a concentrat cu toate efectivele asupra lui", după împuşcarea lui Vasile Cristescu.

"Acum – scrie el mai departe – devenisem pericolul nr. 1 pentru regim. Intreg sistemul era pendinte de prinderea mea. Cu toate loviturile primite, Mişcarea trăia şi lupta. Alte elemente luau locul celor căzuţi, înfruntând urgia tiranilor. S'a procedat atunci la reorganizarea sistemului carlist, sub directa priveghere a lui Armand Călinescu. Se ofereau premii mari tuturor agenţilor care descopereau "ultimele" resturi ale Gărzii de Fier. Eu eram în fruntea listei şi descris în culorile cele mai fioroase. Se pusese un premiu de trei milioane de lei pe capul meu; se făcuse şcoală specială cu jandarmii şi poliţiştii, căutându-se să li se explice importanţa capturii mele şi semnalmentele după care pot fi recunoscut. Fotografia mea, luată de acasă, fusese multiplicată în mii de copii şi fiecare agent sau jandarm o purta în buzunar. La cel mai uşor indiciu, se năpustea brigada volantă dela Bucureşti în orice punct al ţării ca să facă cercetări. *Atunci s'a popularizat numele meu în toată ţara*, atât în cadrul aparatului de stat, cât şi în populaţie, care era terorizată să spună unde mă găsesc. Dar tocmai această iste-

rică căutare, cu o formidabilă desfăşurare de forţe, a indus în eroare poterele regimului. Ele mă închipuiau *altfel de cum sunt*. De atâtea ori am fost în faţa lor, pe străzi, în gări, în trenuri, şi nu m'au recunoscut". (*Tara şi Exilul*, Ian.-Febr. 1975, p. 2).

Singurul răspuns care ar merita aceste explicaţii ale "Comandantului" ar fi vorba aceea: "Astea să le spui lui Mutu...", în speţă Paravanului, sau altor întârziaţi de aceeaşi speţă.

Am crezut necesar să reproducem in extenso acest text fiindcă este de natură a proiecta în adevărata lumină pe preopinentul, sau mai bine zis, pe "eroul" nostru. Mai poate fi considerat ca responsabil un ins care îşi fură căciula cu asemenea baliverne, chiar dacă, atunci când le-a scris, s'o fi gândit la "întârziaţii" săi?! Dacă n'a fost, şi în acest caz, obişnuita lui şmecherie, atunci trebue să fie ceva mult mai grav, care ar constitui un clasic test de paranoism. Căci un om normal ar fi văzut în toate aceste "neobservări sau nerecunoaşteri" un calcul de a putea identifica luptătorii legionari cu care lua contact. Aceasta pentru cazul când el era de bună credinţă. In ipoteza însă că era de coniventă cu forţele oculte duşmănoase Mişcării Căpitanului, atunci avem de a face cu o perfidă însoenare cu scopul precis *"de a i se populariza"* ca să folosim propria lui expresie — *numele său în toată ţara atât în cadrul aparatului de stat cât şi în populaţie, care era terorizată să spună unde se găseşte*. In felul acesta se creia mitul unui *succesor al Căpitanului răpus*, eşit din pr'goană.

Si evenimentele care se vor succeda vor tinde să valideze ipoteza că totul a fost făcut să-l *lanseze* pe acest ambiţios posedat ca şef al Mişcării Legionare, ca să-i denatureze substanţa ei genuină, după ce va fi fost asasinat Căpitanul şi mare parte din elementele de elită ale Mişcării Legionare, crescute şi educate în şcoala lui.

II. ACTIUNEA LUI MITI DUMITRESCU

Cum am scris şi cu alt prilej, pe Miti l-am cunoscut pentru prima dată pe la sfârşitul lui Martie 1939, în refugiul dela Berlin. Venise cu câteva săptămâni în urma noastră. Pe drumul refugiului îl mânase înfrigurata întrebare "dacă trăieşte Căpitanul". In acea perioadă de timp, svonul că trăeşte Căpitanul tindea să devină o certitudine pentru cei mai mulţi. Sent'mentul legionarilor, ca şi al întregei suflări româneşti, care nu putea concepe moartea Căpitanului, era din ce în ce mai cinic alimentat de Siguranţă cu fel de fel de svonuri. Se urmărea diluarea revoltei şi potolirea setei de răzbunare prin lansarea şi întreţinerea acestei iluzii. Nu curiozitatea l-a îndemnat pe Miti Dumitrescu să caute lămurirea unei întrebări. Ci altceva. Năpraznica hotărîre care se învolburase în pieptul lui, în dimineaţa acelei triste zi de Noembrie, când s'a anunţat oficial şi cinic asasinarea Căpitanului, era suspendată acum de întrebarea: "dar dacă el trăeşte?". Aşadar, rostul lămuririi lui era adânc! Din prima clipă când ne-am cunoscut, m'a întrebat în această chestiune. Il îndrumase Nicoleta spre mine în speranţa că eu aş fi printre cei puţ'ni care ar cunoaşte adevărul. Apoi mi-a spus că are misiunea, tot dela Nicoleta, să afle adevărul şi să se întoarcă în

ţară. Deşi nu-l cunoşteam şi nici n'auzisem despre el — Miti Dumitrescu era de curând încadrat în Mişcare — mi-a inspirat deplină încredere. I-am împărtăşit gândul întreg şi poziţia care mi-o fixasem în această chestiune şi care în esenţă era următoarea:

Căpitanul nu trăeşte. Siguranţa, după lovitura de şoc dată prin comunicatul oficial, manevrează acum în sensul de a destrăma în svonuri contradictorii şi în confuzie orice atitudine fermă a Mişcării Legionare. Trebue să întoarcem această manevră. In general, pentru marile mase legionare, întărirea credinţei că trăeşte Căpitanul nu numai că nu strică, dar este chiar necesară pentru greaua perioadă de tranziţie în care ne găsim. Insăşi conducerea Mişcării trebue să simuleze că este derutată şi că se leagănă în această iluzie. Insă întreaga acţiune va trebui să şi-o bazeze pe faptul precis: Căpitanul a fost asasinat. (Vezi "Evocări", pp. 115-116, pentru alte amănunte).

Cât priveşte misiunea cu care venise de la Nicoleta, ea va fi pusă în discuţia Comandamentului spre a se hotărî.

Pe la jumătatea lunii Mai 1939, după reorganizarea comandamentului menţionat mai sus, am pus într'o şedinţă specială problema referitoare la misiunea pentru care venise Miti Dumitrescu. La această şedinţă, care a avut loc la Amalienhof, casa în care erau adăpostiţi legionarii refugiaţi, pe lângă membrii Comandamentului (menţionat mai sus), au participat şi comandanţii legionari Victor Silaghi, Gh. Dragomir-Jilava, Nicu Seitan şi mai mulţi comandanţi-ajutori.

Problema fiind de o excepţională importanţă şi pentru a oferi o bază de discuţie bine conturată, am făcut o expunere scrisă. In esenţă, cum am arătat şi cu alt prilej (vezi broşura "Orientări politice în primul exil 1939-1940", apărută în colecţia "Biblioteca Verde" Nr. 9, Editura "Armatolii", 1953, p. 45, nota 5), am subliniat primejdia ce ar rezulta pentru Mişcare dacă legionarii ar lua *ad litteram* circulara testamentară dată de Căpitan în legătură cu răzbunarea eventualei sale asasinări. Scria, printre altele, Căpitanul: "Vreau să fiu răzbunat. Aşa cum v'a spus şi organizat Moţa. Si nu dintr'o poftă personală de răzbunare, ci pentrucă am convingerea că veţi face un mare bine naţiei româneşti" (*Circulări*, p. 145). Chiar dacă n'am presupune intenţia că prin această circulară Căpitanul a vrut să intimideze uneltirile asasine ale lui Carol al II-lea şi ale politicienilor săi, el a conceput circulara într'un moment când fruntaşii legionari nu erau concentraţi în lagăre şi închisori. Dacă nimeni dintre noi nu poate anula această dispoziţie testamentară a Căpitanului, o poate totuşi adapta pentru a nu o îndeplini în detrimentul Legiunei. Privită chestiunea în mod obiectiv, sub acest aspect, s'ar putea face următoarele consideraţii:

1. Carol-Călinescu, pornind pe calea crimei prin asasinarea Căpitanului şi a celorlalţi camarazi, nu se vor opri la mijlocul drumului, fiindcă ştiu că nu poate exista o împăcare sinceră. Ei vor lichida într'o formă sau alta pe toţi aceia pe care îi au în mână. Sunt multe probabilităţi ca acest plan să se pună în aplicare.

2. Dacă, în legitima sa apărare, Mişcarea încearcă să elimine pe unul din aceşti doi asasini, şansele omorîrii legionarilor ostatici devin mult mai mari.

3. Numai înlăturarea preventivă şi simultană a acestui cuplu asasin poate crea condiţii favorabile pentru salvarea camarazilor aflaţi zălog în lagăre şi închisori.

4. La aceasta trebue ţinut seamă şi de imponderabilul care poate influenţa într'un fel sau altul.

Toţi cei prezenţi au considerat că problema a fost pusă în termeni realişti. Ce a determinant pe Miti Dumitrescu să se oprească numai la unul din asasini, şi nu la cel principal, n'aş putea spune acum. Si nu ştiu precis dacă rostul anunţării la radio a fost de a pune în gardă pe camarazi, sau i s'a cerut ulterior în legătură cu vreo imaginară "lovitură de stat", care devenise o obsesie pentru unii diletanţi ce priveau asemenea acţiuni grave şi complicate printr'o prizmă mai mult romantică, determinată de cartea lui Curzio Malaparte ("Tecnica loviturii de stat"), pe atunci la modă. Oomenii de acţiune, cu vastă experienţă revoluţionară, opinau "de a nu se juca niciodată de-a revoluţia, dar când se începe, să se meargă până la capăt". (Lenin). "Este o nebunie a proclama revoluţii dacă nu eşti sigur de succes sută la sută". (Orientări politice în primul exil, nota 5 p. 42).

Pe când eram cu domiciliul forţat la Berkenbrück (1941-1942), într'o seară, discutând cu Traian Borobaru despre acţiunea lui Miti Dumitrescu şi rostul anunţării la Radio de către Miti Dumitrescu a execuţiei lui Armand Călinescu, acesta mi-a dat următoarea explicaţie:

"Trebuia să fie semnalul pentru declanşarea acţiunii de răsturnare a regimului prin intermediul unor ofiţeri cu care aranjase "Comandantul" (Horia Sima), dar aceştia nu s'au mişcat cum a fost vorba". Aluzia din nota reprodusă mai sus pornea dela această informaţie. Faptul în sine prezinta o importanţă şi pentru explicarea lui ar fi alternative:

1. Sau Sima vorbise într'adevăr cu ceva ofiţeri, probabil din serviciul de informaţii, dar aceştia l-au lăsat în pană, considerând întreprinderea neserioasă;

2. Sau a născocit această poveste cu "lovitura de stat" spre a-l determina pe Miti Dumitrescu în sensul că se păşeşte la fapte numai dacă se elimina simultan cuplul asasin Carol-Călinescu. Această metodă, cum am văzut, a mai fost folosită de Sima atunci când informa pe Căpitan că afară se mişcă Moţii, că adică exista o stare prerevoluţionară, spre a-l determina să abandoneze poziţia de "non-violenţă" şi în sens invers, când minţea pe legionari, spunându-le că are deslegare pentru comiterea atentatelor pe care el le punea la cale.

Aşa se explică dece echipa lui Miti Dumitrescu, care renunţase la acţiunea proiectată pentru *20 Iulie*, cu ocazia anualului parastas pentru Regina Maria, fiindcă atunci participa *numai Regele Carol*, adică unul din asasinii Căpitanului, de data aceasta acceptase să atenteze pentru eliminarea lui Călinescu, adică cel mai puţin important din cuplul asasin.

In fapt iată cum s'au petrecut lucrurile:

— *La 6 Iunie 1939* Miti Dumitrescu şi Ilie Smultea se întorc din Germania în ţară, conduşi până la frontiera româno-ungară de Victor Silaghi.

— *La 15 August* acelaş an, adică după ce s'a constatat că nu s'a putut face nimic la 20 Iulie, Horia Sima pleacă din Germania spre ţară, pe ruta Jugoslavia. Cu legăturile pe care le avea, el fiind însărcinat, cum am văzut, de Comandament cu păstrarea acestor legături,

ia contact cu Miti Dumitrescu şi-l convinge să renunţe la planul iniţial de a lichida dintr'o dată (simultan) cuplul asasin Carol-Călinescu. Argumentul nou pentru schimbarea primei dispoziţii a fost "proiectata lovitură de stat" de care am amintit mai sus, reală sau invocată de circumstanţă. Faptul apare şi mai suspect când este fixat ca obiectiv Armand Călinescu, adică un obiectiv secundar în loc de cel principal, care era Carol al II-lea. In felul acesta s'a oferit acestui scelerat prilejul să masacreze, ca represalii, elita legionară pe care o avea ca zălog în lagărele de concentrare, precum şi alte sute de luptători verificaţi din toate judeţele ţării, în total 252 de camarazi.

După acel masacru, survenit pe când Horia Sima se afla la Bucureşti, acesta pleacă din ţară, trecând frontiera în Jugoslavia la 26 Oct. şi, după o lună şi ceva (la 26 Nov.), trece graniţa din Jugoslavia în Germania cu un grup de legionari.

Deşi asiduu căutat de întregul aparat poliţienese mobilizat, el călătoreşte de la Bucureşti până la frontiera jugoslavă în tren, uneori, cum am văzut mai înainte că scrie, stând faţă în faţă cu cei care îl căutau pe omul "fioros" care avea însă în realitate o faţă blajină!

Aşadar:

1. Prin actele de terorism deslănţuite cu ocazia călătoriei Regelui Carol II în străinătate, în toamna anului 1938, contrar dispoziţiunilor Căpitanului, care prescriau linişte şi ordine deplină, Sima a oferit prilejul căutat de duşmanii de moarte ai Căpitanului şi anume prilejul de a-şi pune în aplicare planul criminal de a-l omorî şi pe el şi pe Nicadori şi Decemviri.

2. Prin inducerea în eroare a lui Miti Dumitrescu de a se mărgini numai la eliminarea lui Călinescu, eliminare care, anunţată la Radio, ar fi avut sensul de semnal al "proiectatei revoluţii", a oferit Regelui asasin prilejul să masacreze fruntaşii legionari în frunte cu Ing. Gheorghe Clime, aflaţi în închisori şi lagărele de concentrare.

Presa germană a comentat asasinarea lui Armand Călinescu ca pusă la cale de "Intelligence Service"-ul englez, atribuind faptul acţiunilor sale tenebroase şi lipsite de scrupule şi prezentând pe Răzbunătorii Căpitanului ca simpli agenţi ai acestui serviciu.

La 23 Septembrie am trimis Ministrului Propagandei Goebbels, în numele camarazilor legionari refugiaţi în Germania, o energică scrisoare de protest, fără eufemismele limbajului diplomatic, prin care combăteam aprecierile jignitoare ale presei germane la adresa lui Miti Dumitrescu şi a camarazilor săi, restabilind adevărul. Ca urmare a acestui protest, un ofiţer superior din SS, ataşat pe lângă Ministerul Propagandei, a ţinut să ia contact cu mine. Intâlnirea a avut loc într'un local public din Berlin. Dintru început a ţinut să mă avertizeze de riscul la care mă expuneam adresând o astfel de scrisoare Reichsministrului Goebbels: *"El este o fire vindicativă şi ar putea să te asvârle într'un lagăr de concentrare de unde nimeni nu te-ar mai putea scoate"*. I-am răspuns scurt: "Memoria camarazilor noştri care s'au jertfit cu atâta elan trebue apărată cu orice preţ. Nu mă interesează consecinţele ce vor urma".

Poate acest ton hotărît l-a determinat să atenueze aroganţa iniţială şi să încerce chiar o explicaţie pentru atitudinea presei germane şi

anume: faptul că Armand Călinescu n'a avut nici un fel de pază, pe durata parcursului în care a fost asasinat, pare suspect şi generează multe întrebări.

Am reţinut obiecţiunea cu "lipsa de pază" care trebuia să fie verificată. Dar nu i-am acordat importanţa pe care i-am dat-o mai târziu, când a fost pusă în corelaţie cu alte fapte, pe cât de curioase, pe atât de semnificative. Poate în calculele alambicate ale Camarilei Lupeascăi sau ale altora de peste graniţă, care inspirau politica lui Carol, să se fi ajuns la hotărîrea de a se aplica lui Călinescu formula: "Călăul şi-a făcut datoria, călăul poate să plece". Si aceasta cu atât mai mult cu cât el devenise odios şi din ce în ce mai arogant, nu numai în politica internă, dar şi în cea externă, prin schiţarea unor iniţiative îndrăzneţe. Oricum sacrificarea lui, care oferea, cum am mai spus, alibiul pentru exterminarea elitei legionare din lagăre sau din afară, era din plin compensată. Mai ales că erau atâţia alţi călăi de tipul lui Argeşianu care râvneau să-i ia locul.

Aşadar revine iar întrebarea: când Sima a derutat pe Miti Dumitrescu, determinându-l să ţintească în primul rând asupra lui Armand Călinescu, înlesnind astfel planul adversarilor, a fost conştient sau *"inconştient?"*

Din toate cele arătate mai sus în legătură cu acţiunea lui Miti Dumitrescu, rezultă clar că Horia Sima minte cu neruşinare când scrie că după "luarea măsurilor necesare pentru a conduce până la frontiera ungaro-română pe Miti Dumitrescu... mai departe n'am avut nici un fel de legătură cu expediţia lui Miti Dumitrescu". Adevărul, pe care îl cunosc şi alţi camarazi care au fost în primul exil la Berlin (Amalienhof), este nu numai că el a continuat să aibă legătură, dar că a făcut producând astfel al doilea mare dezastru în distrugerea cadrelor legionare, după primul care s'a consumat prin strangularea Căpitanului, Nicadorilor şi Decemvirilor.

Fuga lui de răspundere se dovedeşte atât de mare şi irezistibilă încât i-a sufocat până şi nemăsuratul său orgoliu de a se considera un "fac-totum", mulţumindu-se cu postura unui simplu executant, a cărui misiune, dată de Comandament, a fost "să ia măsurile necesare pentru a conduce până la frontiera ungaro-română pe Miti Dumitrescu" (*Tara şi Exilul*, Ian.-Febr. 1975, p. 9). Câtă neruşinare în a minţi! Porneşte dintr'un sentiment de mustrare de cuget pentru cauzarea morţii a sute de camarazi? Sau din fuga de răspundere, ca să nu spunem din cea mai crasă laşitate? Ori din obişnuita-i şmecherie, crezând că poate prosti lumea cu asemenea născociri puerile?

Acesta este tipul care are pretenţia să conducă o mişcare ca cea legionară a cărei esenţă este să formeze oameni de caracter, care să aibă curajul răspunderii pentru faptele lor "şi să se menţină pe o linie morală".

N'a trecut decât *un an* dela asasinarea Căpitanului, Nicadorilor şi Decemvirilor, şi abia *3 luni* dela masacrarea fruntaşilor aflaţi ca zălog în lagăre şi închisori, şi Regele Carol, forţat de evoluţia evenimentelor externe, a trebuit să adopte o politică de destindere faţă de Mişcarea Legionară. Era momentul pe care îl prevăzuse Căpitanul când preco-

niza "linişte şi ordine". Dar acţiunile provocatoare ale lui Sima, pe care le-am amintit mai sus, au zădărnicit şansa de care se prevalează el acum.

La punctual 9 din partea II-a a acestei broşuri sub titlul *"Metamorfozări simiste"* se arată pe larg, în aproape zece pagini, cum au decurs tratativele destinderii şi cum teroristul Horia Sima este pentru prima dată arestat, dar nu ca să fie asasinat, ca atâţia legionari, ci *promovat* ca şef al Mişcării Legionare! Se vede clar că serviciile lui de colaborator conştient sau "inconştient" au fost apreciate şi răsplătite de către duşmanii de moarte ai Mişcării Legionare.

Toate aceste fapte vin să confirme mărturia lui Biriş, cel pe care Doamna Codreanu îl semnalase că era pe cale să trădeze pe Vasile Cristescu şi dela care Părintele Ion Dumitrescu-Borşa aflase de întâlnirile lui Sima cu Moruzof şi Niki Stefănescu înainte de a porni spre ţară cu un grup de legionari. Se vede că de aranjamentul făcut cu Moruzof nu ştia decât *poliţia specială* a lui Carol, fiind total ignorat de Siguranţa oficială a Statului. Aşa se explică unele peripeţii pe care le-a avut la întoarcere, când la 19 Mai a fost arestat de jandarmi. Imediat însă a fost luat sub protecţia lui Moruzof, cu care se întâlnise la Berlin, şi la 13 Iunie a fost eliberat. La 18 Iunie este primit în audienţă de Carol, iar la 23 ale aceleaşi luni lansează un manifest către legionari, cerându-le să se înscrie în *Partidul Naţiunii*, nou înfiinţat după dizolvarea *Frontului Renaşterii*. Spre a se vedea cât de mult a fost amestecat Ministerul de Interne în această afacere, amintim de o întâmplare hazlie a titularului acestui minister, Ghelmegeanu. Intr'o audienţă avută de o delegaţie legionară, pe când Ghelmegeanu perora pedepsele straşnice care îl aşteaptă pe Horia Sima, cineva i-a spus că a fost văzut plimbându-se pe Calea Victoriei. Caracterul de operetă bufă a întregei acestei afaceri a apărut evident. In această lumină "Legământul" luat (de Sima) unor camarazi care "trebuiau să intre imediat în luptă pentru biruinţa legionară" apare ca o farsă sinistră. Referindu-se la cei care duc tratative cu Carol al II-lea, asasinul Căpitanului, scrie: "In faţa încercărilor de ademenire şi ale tuturor uneltirilor duşmane care urmăresc nimicirea spiritului adevărat al Mişcării Legionare reprezentat prin Corneliu Codreanu şi Ion Moţa, în faţa mişeliei unora dintre foştii legionari care s'au pus în slujba trădării de Neam şi Legiune, grupul de camarazi, aflat astăzi împreună, hotărăşte să se împotrivească cu toată energia şi să continue lupta cu cea mai mare înverşunare".

Dar acest "legământ" nu l-a împiedecat pe acest saltimbanc să se transforme după câtva timp, în unealta făţişă a călăului Căpitanului şi să îndemne pe legionari a se înscrie în aşa zisul "Partid al Naţiunii". Prin aceasta el nu făcea altceva decât ceeace făcuse şi Noveanu pe care el îl denigrase. Deci, cu asemenea abdicări, "acţiunea" lui nu era de fel "extrem de periculoasă şi grea", cum vrea el s'o prezinte (la p. 3), mai ales că se afla sub aripa protectoare a lui Moruzof, prin care se montase întreaga comedie. Dimpotrivă, în acest partid el râvnea să joace un rol asemănător cu al lui Călinescu, dacă n'ar fi venit presiunile legionarilor liberi dela Berlin ca să-l împiedice.

Aşa că "Papanace *nu întreţinea la Berlin o agitaţie sterilă*" cum scrie Sima (p. 3), ci ducea o acţiune absolut necesară pentru a salva

interesele naţionale împiedicând în acelaş timp pe Sima să-şi desăvârşească o nouă greşeală, dacă nu chiar o trădare a intereselor naţionale. Incoerent ca întotdeauna, prin imputările sale, el nu-şi dă seama că îşi şubrezeşte propria-i poziţie din actualul exil. Căci i s'ar putea răspunde, folosindu-i propriile cuvinte: "Fără a avea habar de situaţia din ţară şi fără a se osteni să coboare în arenă, pentru a lua singur taurul comunist de coarne, Sima întreţine la Madrid (adică din postul cel mai îndepărtat şi mai sigur din Europa), *o agitaţie sterilă*".

Drept vorbind, nu este chiar aşa de sterilă pe plan personal şi material, căci el, trimiţând pe alţii "să ia taurul de coarne", face în realitate o bună afacere: primeşte despăgubiri apreciabile dela serviciile respective, pentru orice camarad sacrificat. Un trafic desgustător! Cu o astfel de *intransigenţă* (n.n. rentabilă), el "dărîmă (spre a folosi propria lui expresie) *şi ultima speranţă de mântuire a neamului de acest regim sângeros*", fiindcă sacrifică în mod criminal luptători de valoare şi greu de înlocuit, prin combinaţiile ce le făcu cu elemente suspecte —cum s'a dovedit în "cazul Philby"— care în realitate sunt în slujba Anticriştilor.

Pentru a acoperi acest trafic, el are grijă să preamărească ditirambic, din când în când, marea jertfă a camarazilor căzuţi în misiuni. Jertfa lor este prin ea însăşi înălţătoare şi va fi fecundă pentru neam. Dar Sima se preface că nu ştie de desgustul ce-l manifesta Ică Tănase în preajma plecării, cum ne mărturisea un camarad ce urma să fie paraşutat succesiv, pentru Sima şi şleahta lui: "Aceştia pe care-i vedeţi huzurind şi benchetuind în camera de alături sunt cioclii Legiunei". A plecat amărît de cele ce vedea, dar el şi camarazii lui s'au jertfit bucuroşi pentru idealurile Mişcării Legionare vizionată de Căpitan şi sfinţită de jertfa lui şi de a miilor de camarazi căzuţi în luptă.

III. IN TIMPUL GUVERNARII CU ANTONESCU

Meteahna din născare leac nu are

In ceeace prveşte *perioada guvernării*, în combinaţie cu Generalul Ion Antonescu, nu găsim oportun să o abordăm din plin acum, fiindcă va trebui să prelungim prea mult această punere la punct. Intrucât însă, în ultimul său pamflet, Horia Sima încearcă să atribue greşelile din timpul guvernării legionare *"greutăţii trecerii legionarilor de la faza revoluţionară la cea de guvernare,* vom aminti că de această meteahnă a suferit în primul rând tocmai el "Comandantul" Mişcării. In loc să încerce a se adapta noii situaţii din faza guvernării, el a continuat să pozeze ca un "teribil revoluţionar". La acest mit ţinea cu tot dinadinsul. Dar problemele care se puneau dramatic în acele momente grele în care fusese adus Statul Român de către Regele Carol şi de politicienii lui servili, nu se puteau rezolva stând cu părul zburlit şi "cu privirile peste veacuri", spre a impresiona pe fidelii întârziaţi de care se înconjurase. Acest stil ridicul, în contrast cu şcoala sobră şi decentă imprimată de educaţia Căpitanului, nu se reflecta numai în ţinută, ci influenţa şi felul nechibzuit şi dăunător în rezolvarea proble-

melor de administraţie publică. Si exemple de această natură oferea în abundenţă însuşi "comandantul".

A rămas de pomină când, cu ocazia unor vizite ce le-a făcut la centrele industriale din Banat şi Ardeal, la plângerile muncitorilor că salariile sunt insuficiente, el a pus rezoluţia pe loc ca să fie mărite cu un procent care depăşea cu mult procentul stabilit mai înainte, prin decretul promulgat, cu toate formele cerute de lege, chiar de guvernul al cărui vice-preşedinte era!

Desigur, lumea veche masată acum la spatele lui Antonescu, care ne ura şi ne pândea orice greşeală, specula la maximum asemenea ocazii. Generalul Antonescu, care în cariera sa mil'tară, trecuse şi prin serviciile Marelui Stat Major era destul de bine iniţiat şi în problemele de administraţie statală. Asemenea greşeli elementare îl determinaseră să-i scadă stima pentru Horia Sima, primul său colaborator, al cărui post era pândit de reptila aceea care se chema Ică!

Faptul se agrava, fiindcă şi în Consiliile de miniştri, fie că nu era la curent cu problemele puse în discuţie, fie din cauza auzului său slab, "Comandantul" Mişcării rămânea de multe ori total absent. Din cauza stărilor psihologice care se creiau din astfel de rezerve, mocneau aversiuni reciproce care veneau să contribue la ruptura consumată cu aşa zisa rebeliune.

Pe de altă parte, punerea la index sau desconsiderarea cadrelor vechi formate la şcoala Căpitanului şi promovarea de elemente ariviste, neformate ca legionari şi selecţionate pe singurul criteriu că se manifestaseră ca "oamenii săi", a creat o anarhie în Mişcare pe care nu o mai putea stăpâni. Această situatie i-a oferit lui Antonescu — manevrat şi el de elemente dubioase infiltrate în anturajul său — să obţină de la Hitler mână liberă pentru a se descotorosi de o "Mişcare anarhică". Mai ales că Horia Sima, pentru motive puerile, se eschivase să însoţească pe Antonescu aşa cum a fost invitat, în călătoria la Berlin făcută pe la începutul lui Ianuarie al aceluiaş an.

Calea spre al doilea exil în Germania

In această situaţie confuză s'a produs actul provocator, premeditat de un grec (agent englez) care a asasinat pe Maiorul german Doering, şeful transporturilor militare în sud-estul european. Gafa lui Horia Sima de a nu merge cu Antonescu la Hitler, urmată apoi de demonstraţii publice studenţeşti, ca în vremurile studenţiei, nu numai că n'au impresionat pe un tip decis şi orgolios ca Antonescu, ci l-au înrăit şi mai mult. Si această iritare a atins culmea când Sima, fără să ţină seamă de poziţia şubredă în care se găsea în acea fază a luptei, revendica pentru el întreaga putere de guvernare! Poate că o pretenţie atât de absurdă, în raport cu situaţia creată prin aşa zisa "rebeliune", să fi trezit suspiciuni la Antonescu că ar fi vreo lucrătură germană spre a se încorda situaţia pentru a-l lichida şi "mâna liberă" acordată de Hitler să fi fost o capcană întinsă. De aceea, în primele momente, a fost ezitant în luarea de măsuri mai drastice. Când însă s'a convins că "mâna liberă" ce i s'a acordat a fost sinceră, atunci a devenit intratabil şi Ger-

manii care erau angajaţi în război în Balcani, mai ales cercurile militare, au căutat să-l satisfacă pe toată linia.

Din această necesitate a lor a eşit şi declaraţia de încetare, din partea legionarilor baricadaţi în diferite institute de stat, a oricărei rezistenţe armate şi retragerea lor în linişte şi ordine.

In dimineaţa zilei de 23 Ianuarie, orele 5 (dimineaţa), Horia Sima, într'o cameră de la subsolul "Casei Germane" unde ne refugiaserăm, rând pe rând, câţiva fruntaşi legionari şi unde participase diplomatul special Neubacher, a semnat ordinul de încetare a luptelor, redactat, după unele discuţii, de acest calificat reprezentant german.

Toate declaraţiile şi memoriile adresate conducătorilor germani, mai mult sau mai puţin calificaţi, spre a dovedi nevinovăţia Mişcării în provocarea rupturii colaborării cu Antonescu şi în evenimentele sângeroase ce au urmat, au rămas fără efect. Si astfel s'a deschis calea celui de al doilea exil!

In timpul scurtei guvernări legionare am îndeplinit funcţiunea de Ministru-subsecretar de stat la Ministerul de Finanţe. Cu toate că acest Minister a fost în mai mare măsură de cât altele afectat de gravele probleme cauzate pentru bugetul statului de pierderile teritoriale (Basarabia şi ţinutul Herţei, Ardealul de Nord şi Dobrogea de Sud), cu dislocarea unor mase importante de refugiaţi, totuşi, nu numai că a făcut faţă acestor imense greutăţi, dar chiar s'a soldat cu un *excedent.* Acest fapt a fost considerat ca o *minune.* In realitate însă nu era altceva decât *aplicarea corectă a legilor existente.* Toate restanţele de impozite de sute de milioane din partea păturii suprapuse a cunoscuţilor "gheşeftari", sau a "noilor ciocoi" democraţi, neconstatate sau neîncasate prin *influenţe politice,* sau prin *mituire,* au trebuit să se plătească. In acelaş timp însă am luat măsuri severe ca nu cumva asemenea afacerişti travestiţi în cămaşă verde, sau folosind camarazi, cu trecut dar naivi, să-şi continue vechile năravuri.

In cadrele Ministerului, după ce au fost suspendaţi şi chiar destituiţi de la vârfuri incorecţii patenţi, s'a dat asigurarea celorlalţi funcţionari existenţi că nu au a se teme de nimic dacă îşi fac datoria conştiincios. Am aplicat formula: "legea este egală pentru toţi" şi am reparat nedreptătile din trecut acolo unde această lege a fost nesocotită. Cazurile în care se invoca calitatea de legionar şi se pretindeau favoruri ilegale trebuiau să-mi fie deferite spre a le cerceta personal.

M'am ferit să fac înlocuiri masive în personal, substituind funcţionari competenţi cu "partizani" incompetenţi sau neiniţiaţi, mai ales în nişte momente de mari răvăşiri teritoriale ca acelea de atunci.

La îndeplinirea misiunii mi-au fost de folos două fapte:

a) Experienţa făcută pe tărâmul practic al finanţelor private la începutul carierei mele, fiind funcţionar, atât la o bancă mică, cât şi la una de primul ordin, ca "Banca Românească" din Bucureşti, iar succesiv în finanţele publice ca şef de serviciu la Administraţia financiară a Capitalei şi (succesiv ca) şef de serviciu şi administrator financiar cu delegaţie la Administraţia de constatare din Provincie. Ambele aceste experienţe mi-au oferit ocazia să cunosc realităţile de pe teren, precum şi racilele de care suferea sectorul administraţiei publice îmbibat de incurie şi ros de corupţie.

b) Am avut norocul ca Ministrul titular al Departamentului, Dl. Creţeanu, fost director general al Băncii Româneşti, un adevărat "gentlemen", să înţeleagă necesitatea unei acţiuni de tonificare morală a vieţii publice, cum este Mişcarea Legionară. Aşa că el nu numai că n'a cedat presiunii "liberalilor" năravîţi în corupţie de a avea avantagii în raport cu "fiscul", dar se declarase de acord cu măsurile de asanare luate cu fermitate şi cu simţul măsurii. Cu alte cuvinte, am procedat încă dela început în aşa fel încât n'am avut nici *"un fel de greutate de a trece dela faza revoluţionară la cea de guvernare"*, ca să folosesc cuvintele lui H. Sima, redate în reflecţia lui tardivă, şi reproduse în cursul acestei expuneri, după căderea Mişcări Legionare dela guvern.

Am amintit aceste fapte pentru a explica de ce Generalul Antonescu, deşi am avut unele ciocniri cu el pe chestia Românilor din Pind şi din Macedonia, prigoniţi de Greci, manifesta totuşi aprecieri favorabile pentru activitatea mea la Minsterul Fnanţelor. Si păreri similare veneau şi din partea Germanilor care se interesau în deaproape de problemele româneşti.

In acest fapt, Sima şi acoliţii lui vedeau o "ambiţie a mea de a-i lua locul", cu toate că, fiind absorbit de problemele dela Minister, în afară de participarea la şedinţele Forului Legionar, unde îmi expuneam părerile cu toată claritatea şi sinceritatea legionară, nu mă amestecam în treburile interne ale Mişcării. Mai mult, într'un moment greu ca acel provocat de pedepsirea celor vinovaţi de moartea Căpitanului şi miilor de camarazi din lagăre, din închisori şi depe tot cuprinsul ţării, când Antoneştii căutau să localizeze vinovăţiile spre a ne desbina, i-am arătat lui Horia Sima — cei prezenţi la lungul şi furtunosul Consiliu de miniştri pot mărturisi — cea mai deplină şi hotărîtă solidaritate. Si totuşi, oamenii lui de încredere nu numai că mă denigrau unde puteau, ci chiar complotau împotriva mea.

IV. IN AL DOILEA EXIL

C. Papanace favoritul Germanilor?

Primii evacuaţi de la Casa Germană, care ne-am refugiat în Germania, au fost Dl. V. Iasinschi şi cu mine. Mai înainte, Horia Sima fusese luat de oamenii lui Andreas Schmidt şi transportat în cufărul de la spatele maşinii, într'o localitate din Ardeal, unde a stat până la începutul lunii Aprilie 1941, când s'a refugiat şi el în Germania. Desigur că ar fi multe de scris la acest capitol. O vom face pe larg cu alt prilej. Aici ne vom mărgini să precizăm, fie şi pe scurt, unele fapte pentru a se vedea cu câtă rea credinţă denaturează el lucrurile.

Este adevărat când Horia Sima scrie că, după ruptura cu Antonescu, "cercuri germane indicau pe Papanace drept favorit la conducerea Mişcării dacă ar pleca Horia Sima" (*Tara şi Exilul,* Mai-Iunie 1972, p. 16). Violează adevărul însă când îmi atribue intenţia de a "naviga în acea direcţie". Indicaţii de agreere a cercurilor germane pentru persoana mea au început să se manifeste după întoarcerea lui Antonescu de la vizita făcută lui Hitler, vizită la care Horia Sima, pentru motive puerile,

deşi a fost invitat, n'a luat parte. Ministrul legionar la Berlin, Greceanu, informase pe Horia Sima de succesul pe care l-a avut Antonescu precum şi de faptul că i s'a dat mână liberă să procedeze cum crede să e mai bine în păstrarea ordinei şi a liniştei din România. Din cercurile Generalului Steflea s'a aflat că singurul care are poziţie bună la Berlin este Papanace.

Indicaţii în acest sens au continuat a se produce.

Chiar în timpul rebeliunii, pe când ne aflam refugiaţi la Casa Germană, Contele de Meran, care era în serviciul german, mi-a spus că afară circulă svonul că Antonescu caută o înţelegere cu Mişcarea Legionară prin Papanace. Nu ştiam dacă cele spuse sunt o sugestie sau o sondare. Mai târziu am aflat că în timpul "rebeliunii" o maşină dela Preşedenţie a staţionat în faţa locuinţei mele.

După sosirea noastră la Berlin, von Bolschwing, care a aranjat şi ne-a însoţit în această călătorie, ne spune la 12 martie 1941 că s'a primit o telegramă trimisă de Mişu Antonescu, în urma întâlnirii Generalului Antonescu cu Göring, la Viena, pentru a începe tratativele. Spre a vedea dacă este o sondare, l-am întrebat ce crede el. Părerea lui a fost să nu începem. Cu ocazia vizitei făcută la 30 Nov. 1941 la Rostock, împreună cu Dl. Iasinschi şi Georgescu, la o masă, fiind împreună cu N. Pătraşcu, Comisarul Legath, aducând vorba de situaţia politică din Ţară, mi-a spus în mod semnificativ că "aţi putea fi cu succes un *Gegensatz* al lui Mişu Antonescu pe lângă Mareşalul Antonescu spre a-i controla influenţa lui dăunătoare".

Aceleaşi sugestii le dă reprezentantul Ministerului de Externe, Rademacher, la 12 Ian. 1942, cu ocazia unei vizite făcută la Berkenbrück, de faţă fiind şi ceilalţi camarazi, spunând: "Antoneştii au păreri foarte bune despre capacitatea Dvs. în problemele de stat". La obiecţiunea mea că acestea sunt trucuri levantine, pe care voi nu le cunoaşteţi, pentru divizarea noastră, el a asigurat că "le crede foarte sincere". La 12 Martie 1942 Legath vorbeşte tot în acest sens: "că sunt bine văzut de Antonescu"...

Poziţia mea înainte şi după declararea războiului contra Rusiei Sovietice

Sugestii de asemenea natură au continuat, dar eu nu mi-am schimbat poziţia pe care mi-o fixasem încă dela începutul celui de al doilea exil şi care, în esenţă, era următoarea:

a) Pentru faza anterioară declarării războiului.

1. *Salvarea unităţii Mişcării*, în perioada critică în care intra, potrivit principiului de bază al Căpitanului de a merge chiar în Iad uniţi, căci prin unire s'ar putea ieşi şi de acolo. Pentru salvarea acestei unităţi a Mişcării n'am luat în considerare apropourile şi sugestiile amintite mai sus.

2. *Problema unei colaborări de fond sau* de manevră să se pună mai târziu după ce Mişcarea va fi dat *examenul unităţii*, pentruca greutatea cuvântului ei să prezinte valoare atât pentru prieteni cât şi pentru adversari.

3. *Afirmarea unei poziţii proprii a Mişcării* atât faţă de adversari cât şi faţă de prieteni, aşa cum făcuse Căpitanul.

4. *Funcţionarea unei supape de siguranţă* menită de a opri, ca şi în perioada primului Exil, alunecarea politicei oficiale a ţării spre primejdiosul făgaş al *duplicităţii*.

5. *Permanenta grijă*, cu sentiment de răspundere, pentru depăşirea crizei politice care anemiază statul şi poporul român, năruindu-i prestigiul şi ameninţându-i chiar existenţa.

6. *Judecarea critică* a faptelor din trecut, nu pentru a se stabili vinovăţii şi a trage la răspundere, ci pentru a se scoate învăţămintele necesare din experienţa făcută.

7. *Redresarea Miscării* printr'o restructurare sănătoasă, aşa cum o concepuse Căpitanul, în care concepţia revoluţionară să se realizeze printr'un proces de *interiorizare*, şi nu prin manifestări superficiale exterioare, manevre politice incorecte sau imaginare şi copilăroase "lovituri de stat".

8. *Crearea unei baze cât mai largi* care să cuprindă toate cadrele legionare corecte, fără discriminări, pentru a se putea înfrunta cu succes zidul de ură şi de mişelie din afară care ameninţa Mişcarea Legionară şi a tempera "zeloşii personali" care se îmbulzeau :i se agăţau ca vâscul de cei care exercitau comanda.

9. *Evitarea tendinţelor spre denigrare* cu orice preţ a instituţiilor şi stărilor de lucruri din ţară, cu atât mai mult cu cât ele nu folosesc nici Mişcării şi nici Neamului Românesc, ci oferă argumente duşmanilor.

10. *Evitarea unei crize de şefie a Mişcării* spre a nu zădărnici structurarea ei, dat fiind că întreg sistemul ei este axat pe *unitatea de comandă*, contând a se remedia lipsurile remarcate în trecut la Horia Sima printr'o operă de persuasiune din interior.

b) Pentru faza după declararea războiului contra Rusiei Sovietice.

După angajarea României în războiul împotriva Rusiei Sovietice, se puneau alte două mari probleme pentru Mişcarea Legionară.

1. *Problema participării* la războiul împotriva bolşevismului pentru care Căpitanul destinase Mişcarea încă dela începuturile ei.

2. *Problema şefiei sau a crizei de conducere în Mişcare*, relevată de Cancelarul Hitler *în mod public*, fapt care făcea aproape imposibile raporturile lui Horia Sima cu oficialitatea germană.

La acestea se adăoga ca factor nou atitudinea de fond a Generalului Antonescu împotriva Mişcării Legionare, prin publicarea cărţii *"Pe marginea prăpastiei"* în care era atacat *Căpitanul şi esenţa spiritualităţii legionare*, precum şi redeschiderea proceselor pentru urmărirea legionarilor care au participat la acţiunea dela 3 Septembrie pentru răsturnarea lui Carol II, asasinul Căpitanului. Pe de altă parte, executarea Colonelului Zăvoianu şi a camarazilor săi, precum şi publicarea cărţii "Asasinatele dela Jilava" prin care în mod perfid tindea la apărarea celor care au asasinat pe Căpitan, îndreptăţiau multe rezerve şi precauţie. Influenţa dubiosului anturaj al lui Antonescu se manifesta în mod nestingherit, iritând şi alimentând caracterul pasional al acestuia.

Faţă de o asemenea situaţie, cu laturi atât de contradictorii, m'am fixat în linii mari pe următoarea poziţie:

1. Pentruca Mişcarea Legionară să aibă perspectiva de a participa la un războiu care combate marea primejdie panslavo-comunistă ce amenință poporul Român de la Răsărit, se poate pune principial problema unei colaborări care să mobilizeze întegrul elan de luptă al poporului român.

2. Pentruca o asemenea acțiune de apropiere să aibă mai multe şanse de reuşită, date fiind experiența din trecut şi evenimentele mai recente, manevra trebuie inițiată şi pornită cu elemente care nu sunt considerate ca *"oameni ai lui Horia Sima"*. Tendința să fie ***netezirea drumului*** în vederea unei colaborări integrale.

3. Până la reuşita acestei acțiuni, păstrarea unei rezerve care să garanteze linia absolută a Mişcării Legionare, constituind un element preventiv în cazul când regimul lui Antonescu se va dovedi rău intenționat în tratative şi o supapă de siguranță, în sensul de a împiedica o renunțare la luptă împotriva primejdiei din Răsărit.

Elementele din "Forul Legionar" şi din serviciile Mişcării, în frunte cu Horia Sima, care au fost condamnate în ultimul timp la pedepse foarte grele (muncă silnică pe viață, etc.), printre care mă enumeran şi eu, să *formeze un bloc masiv* în acest sens. Pentru cei care fac parte din Forul Legionar, această poziție se justifică şi cu obligația morală față de memoria Colonelului Stefan Zăvoianu, membru şi inițiatorul "Forului Legionar", erou în războiul Intregirei Naționale, condamnat şi executat pe nedrept, de oarba pornire a lui Antonescu.

4. In problema şefiei Mişcării Legionare, pusă atât de categoric şi prin cunoscutul discurs, se prezentau următoarele aspecte:

a) Principial: n'ar trebui în mod absolut identificată persoana lui Horia Sima cu Mişcarea Legionară, aşa cum ar fi fost cazul cu Căpitanul, fundatorul acestei Mişcări. In ipoteza că persoana lui Sima ar constitui un ***inevitabil impediment***, interesele Mişcării trebue să primeze față de cele personale.

b) *In raport cu oficialitatea germană*, problema ar putea să aibă un triplu aspect: 1. De conjunctură, adică nu o problemă de fond, ci de *necesitate* spre a-l menaja pe Antonescu, care dispune de armată în perioada războiului din Răsărit; 2. O problemă de *prestigiu personal*, pentru nevenirea la Hitler; 3. Plan de anemiere a Mişcării Legionare pentru scopuri nemărturisite.

Ne fixam la primul punct şi continuam cât mai mult posibil, nu atât pentru a vedea care sunt intențiile adevărate ale conducătorilor germani, cât pentru a nu se desaxa Mişcarea în nişte momente critice.

Dacă aceasta nu mai este posibil, atunci să se soluționeze al doilea punct (nevenirea la Hitler) printr'o retragere formală a lui Horia Sima spre a se obține o clarificare în legătură cu intențiile germane. Oricum, să nu ne grăbim a lua în considerare a treia ipoteză referitoare la existența unui plan pentru anemierea sau absorbirea Mişcării Legionare.

In cazul când se capătă convingerea că criza de şefie se impune din necesități inexorabile, mai ales externe, atunci o soluționare *pozitivă* ar putea avea loc numai prin *consimțământul* real al "Comandantului" Horia Sima. O soluție forțată ar genera divergențe într'un moment critic şi ar mări haosul existent.

Aceste gânduri i le-am împărtăşit şi Dlui V. Iasinschi la 3 Sept. 1941 când a început să se pună şi mai accentuat problema unei totale izolări a grupului nostru de comandă.

Aceste poziții redate în mod sumar mai sus n'au fost numai enunțate, ci şi verificate prin fapte pozitive.

1. Refuzul — cum am menționat mai sus — de a da curs sugestiilor germane spre a se încerca o înțelegere separată cu Antonescu.

2. Dispoziții date camarazilor noştri din țară, cu care aveam vechi legături, să se evite tratativele cu Antoneştii şi să nu semneze memorii pentru dezavuarea conducerii legionare în general, sau a lui Horia Sima în special.

3. Pentru camarazii Macedo-Români concentrați la Rostock am stabilit împreună cu Gh. Ghițea, care ca vechiu legionar avea ascendent asupra lor, să se păstreze pe *linia unității* ajutând pe N. Pătraşcu căruia i se încredințase conducerea grupului de legionari, mai ales că îl cunoşteam din primul exil şi nu-i vedeam, din cauza spiritului său bănuitor, calitățile necesare pentru a putea păstra armonia între legionari. Aşa se explică dece Ghițea, până la internarea lui în spital, a fost casierul general al grupului, funcțiune pe care a transmis-o, după acea dată, lui Gheorghe Costea.

4. Apărarea cu fermitate față de Germani nu numai a poziției legionare, dar şi a lui Horia Sima, care îndeplinea atunci funcțiunea de "Comandant" al Mişcării Legionare. Această apărare dezinteresată care se făcea într'un moment când se găsea într'o poziție politică *foarte slabă* apărea şi mai semnificativă pentru *unitatea Mişcării*, fiindcă venea dela cineva pe care adepții lui Sima, prin fel de fel de şoapte şi insinuări perfide, îl prezentau ca adversar al acestuia.

In asemenea momente am trecut peste toate acele mizerii. Am uitat chiar de purtarea neloială de la un Consiliu de Miniştri, unde nu eram prezent, luându-se în discuție unele articole scrise în periodicul "Armatolii" împotriva Ministrului grec la Bucureşti pentru prigoana deslănțuită de Greci în contra populației aromâneşti, când Ministrul legionar de externe Mihail Sturza a opinat pentru interzicerea apariției publicației, iar "Comandantul" Mişcării Horia Sima l-a secundat exprimându-şi şi regretul că cenzura le-a lăsat să apară. (Vezi *România pe marginea prăpastiei,* Ed. germană, Bucureşti 1942 pp, 133-136).

Dacă la Sturza, după corcirile survenite cu fanarioți pripăşiți în țară, ca Mavrocordații, etc., s'ar putea explica asemenea atitudini, rămâneau de neînțeles la un ardelean ca Sima, care purta şi numele simbolic de "Horia". Dacă şi aici n'ar fi ca substrat tot vreo corcitură, atunci calcule extrem de meschine de partizanlâc trebue să fi alimentat pentru suprimarea, în plin regim legionar, a unei publicații pe care am fundat-o împreună cu Iancu Caranica-Nicadorul şi care, înainte de prima mare prigoană din 1934, dusese o campanie dură împotriva venirii la guvern a lui Duca.

Atitudinea simistă

La toată această atitudine leală pe care i-am dovedit-o în momentele grele în care s'a găsit, el a răspuns cu aceeaşi incorectitudine ca şi mai înainte, dând primatul *problemelor personale* în detrimentul problemelor majore care priveau Mişcarea Legionară şi Neamul Românesc, în nişte clipe grave la o răspântie istorică.

1. *Preocuparea noastră de a asigura unitatea Mişcării*, după trecerea momentelor grele când Sima manifestase atitudini mieroase, a fost contracarată prin revenirea la acelaş sistem congenital lui şi oamenilor săi de casă, cu intrigi, calomnii şi fel de fel de insinuări producătoare de neîncredere.

2. *Chircirea mai departe* pe o bază strâmtă cu oameni obtuzi şi înrăiţi ca Pătraşcu, sau intriganţi patentaţi ca Stoicănescu, deveniţi odioşi încă din ţară, împiedica structurarea Mişcării pe o bază mai largă.

3. *Slaba preocupare pentru problemele majore*, deşi în experienţa scurtei guvernări — după nimicirea cadrelor formate de Căpitan — s'au dovedit atâtea deficienţe şi cu toate că pretenţia de a reveni la cârma ţării se făcea din ce în ce mai stăruitoare.

4. *Privirea intereselor* naţionale sau ale Mişcării Legionare numai prin prisma intereselor personale. Orice participare la promovarea lor era condiţionată de acceptarea lui sau a oamenilor din clică.

5. *Nicio preocupare pentru prestigiul* unei Mişcări de renaştere morală sau pentru interesele statului şi, sub pretextul unor considerente tactice, era gata să renunţe — cum se va vedea prin fapte precise — la cele mai vitale interese naţionale, dacă i se satisfăcea pofta de mărire.

6. *Umilirea dusă uneori până la totală degradare* faţă de Nemţi, cu fel de fel de atenţii faţă de aceia care făceau legătura, cu scopul de a repara "gafa" cu nevenirea la Hitler.

7. *Alterarea esenţei legionare* prin introducerea spiritului de neîncredere şi spionare între legionari, precum şi recrutarea de elemente ariviste sau dubioase care, prin linguşire, se pretau la orice treabă, oricât de imorală sau amorală ar fi fost această treabă, fapt care a făcut ca unele elemente apropiate — nealterate în spiritul legionar — să se desprindă cu timpul de un asemenea mediu infect şi iremediabil alterat.

8. *Denigrarea familiei Căpitanului*, a Profesorului Codreanu, a mamei şi a celorlalţi membri, fraţi şi surori, cu epitete pe care nici cei mai înverşunaţi duşmani nu s'au pretat să le pronunţe.

9. *Diminuarea valorii Căpitanului*, "a lui Corneliu Codreanu" cum începeau să-i spună Pătraşcu şi clica lui, prezentându-l ca un *"idealist desprins de realitate"*, spre deosebire de "Comandantul" Horia Sima, om politic *"realist"*. Această temă a fost sugerată prin Iosif Dumitru unui student dela Viena (mi se pare Frunză) pentru o lucrare de seminar referitoare la Mişcarea Legionară.

10. Denigrarea de către acoliţii lui Sima nu numai a mea, care în tot timpul marei prigoane de când ne-am cunoscut, i-am atras în mod serios atenţia asupra greşelilor comise, sau pe cale de a fi comise, dar şi a unor fruntaşi legionari supravieţuitori din marea prigoană care, prin faptul că nu l-au cunoscut în mod suficient, îi acordau mai mult credit decât merita.

Dela o vreme chiar, aceste denigrări au început să se facă fără nicio reticenţă în diferite ocazii. Chiar în faţa frontului la Rostock s'a spus de către Pătraşcu că: "Comandanţii Bunei Vestiri nu sunt decât *nişte sfinte zdrenţe*"; că Iasinschi este slab, dar că-i place să fie şef; că Georgescu este un beţiv şi lacom; că Gârneaţă este un om de nimic şi afemeiat; că Radu Mironovici este o păpuşă care se poate vinde oricui.

Despre mine insinua la legionarii care nu mă cunoşteau că sunt *"omul nemţilor"* şi că pentru acest motiv aceştia mă apreciază; sau că vreau să plec în Italia şi acolo să fac dizidenţa în Mişcare, punându-mă în slujba Italienilor, că sunt un ambiţios şi urmăresc să iau locul "Comandantului". Uneori Pătraşcu a mers cu incorectitudinea până acolo încât spunea unor camarazi *că aş fi grec*. Cu toate că în primul exil ne cunoscusem foarte bine şi adesea vorbeam despre particularităţile dialectului macedo-român pe care el îl studiase la Facultatea de Litere din Bucureşti, ca fost elev al lui Tache Papahagi. Aceasta era încă o dovadă cât de avansat era procesul degradării simiste.

Desigur toată această acţiune calomnioasă nu era întâmplătoare. Intr'o descuţie avută cu Sima la 28 Februarie 1942, referitor la situaţia Mişcării, îmi spunea că "dacă el se face instrumentul Nemţilor, intră călare pe situaţie în ţară". I-am răspuns că aşa ceva nici că ar trebui să treacă vreodată prin mintea unui legionar. Ca urmare a acestui fapt, am făcut expunerea dela 17 Martie 1942. O expunere scrisă, pentru a fixa "jaloanele de orientare" după un an de exil, pe care am citit-o în şedinţa la care au participat toţi camarazii rămaşi la Berkenbrück.

Tendinţa deviaţionistă a lui H. Sima

Am vrut să se evite ieşirile excentrice, de aventură sau de degradare. Am indicat linia legionară a Mişcării fixată de Căpitan, ţinând seama de realităţi şi de principiul de bază fixat de Căpitan. Problema părea lămurită. Dar n'a trecut mult timp şi, într'o şedinţă care a avut loc la 22 Mai 1942, redeschide problema şi, pe un ton provocător, după ce-şi imputa sieşi faptul că a avut considerente morale faţă de Antonescu şi alţii, considerente pe care nu le va mai avea în viitor, afirmă că, "înadins a numit pe Pătraşcu cu conducerea grupului legionar dela Rostock. Cei care nu sunt de acord pot să plece. Până acum a fost îngăduitor, dar pe viitor nu va mai fi. Mai mult, a ţinut să sublinieze că există un *hiatus* între el şi grupul de conducere şi că se gândeşte să apeleze la elementele de 25 de ani, etc.".

Toate acestea le-a afirmat într'o şedinţă comună la care participau, pe lângă membri din Forul Legionar, şi ceilalţi camarazi care îndeplineau diferite funcţiuni pe lângă acest For.

N'am reacţionat emotiv la acest ton arogant şi provocator. Am căutat să identific motivul determinant. Si, printre ipotezele care se puteau pune, cea mai consistentă mi s'a părut tendinţa *spre ruptură*, pentru a avea mai multă libertate de concesiuni faţă de Nemţi. Adică

spre a folosi cuvintele pe care mi le spusese cu două săptămâni mai înainte (la 28 Febr. 1942), că "dacă el se face instrumentul Nemţilor — aşa cum i se cere — intră călare în ţară". Această preocupare am împărtăşit-o lui Ilie Gârneaţă la 26 Mai, spre a-l face atent că e bine să-şi stăpânească revolta pe care o simţise în urma provocării dela şedinţa anterioară.

Intrucât însă problemele ridicate nu puteau fi trecute cu vederea fără o punere la punct, m'am gândit, pentru şedinţele următoare ale Forului care aveau loc săptămânal, să pun în scris toate aceste probleme şi altele care se acumulau, în mod cât mai obiectiv şi fără iritări, pentru a le da un caracter constructiv. Am preferat şi de data aceasta o comunicare scrisă, spre a permite o reflecţie mai atentă şi spre a se evita orice posibilităţi de răstălmăciri. Am tratat atunci, cu tot calmul ieşit din sentimentul răspunderii, următoarele probleme:

1. *Primejdia fragmentării în "generaţii"* (referitoare la ameninţarea cu "începerea luptei cu cei de 25 de ani!").
2. *Despre disciplina legionară* (cu privire la abuzul care se face de cei care conduc pe bază de alte principii decât cele legionare).
3. *Eliminări şi autoeliminări* (în legătură cu afirmaţia: "să plece toţi cei nemulţumiţi, dar să rămână Pătraşcu).
4. *Instituţii legionare* (afirmarea necesităţii de a funcţiona efectiv Instituţia Forului Legionar).
5. *"Omul cuiva"* (referitor la tendinţa de a-şi recruta oameni de casă, făcând selecţionarea prin acest criteriu).
6. *Regionalismul* (referitor la cultivarea unui regionalism ardelenesc faţă de "regăţeni" sau "Mitici").
7. *Infiltrarea* unor elemente străine superficial asimilate şi congenital nesănătoase.
8. *Psihoza spiritului poliţist* (referitor la spionarea propriilor camarazi).
9. *Primejdia fariseismului* (simularea credinţei legionare în mod teoretic dar nesocotirea ei în comportările pe plan practic).

Textul acestor comunicări a fost publicat în volumul Nr. 6 din "Biblioteca Verde" sub titlul "Orientări pentru Legionari", cu excepţia capitolului *Infiltrarea elementelor străine în cadrele Mişcării Legionare.* Intrucât această expunere a fost mult mai extinsă, a rămas să se publice într'un opuscul separat.

Se vede că această opoziţie a mea, atât pe plan *extern,* referitor la aservirea Mişcării la Germani, cât şi la devierile dela adevărata ţinută legionară pe plan *intern,* trebue să fi iritat pe Stefan Cernea, după toate simptomele un intrus al Gestapoului cu consimţământul lui Horia Sima, în interiorul grupului de comandă. Credea că din cauza opunerii mele nu-i reuşeşte operaţia de a fi absorbită Mişcarea Legionară în organizaţia nazistă, despoiată de tot ce avea ea mai original şi, în primul rând, de spiritualitatea creştină.

La 7 Iunie 1942, Horia Sima mă avertizează că îi este teamă ca şoferul lui Stefan Cernea, care fugise din lagărul dela Rostock, să nu încerce vreun atentat împotriva noastră! Atunci n'am putut aprecia exact dacă acest avertisment pornea din preocuparea de a mă feri de un pericol, sau era în realitate o *somaţie* de a o lăsa mai moale cu opu-

nerea la condiţiile puse de cercurile naziste pentru absorbirea Mişcării Legionare. Tot atunci Stoicănescu mi-a spus că Cernea insistă pentru admiterea condiţiilor puse de nazişti spre a nu lăsa pe alţii să o ia înainte! Si fiindcă Horia Sima are neruşinarea să mă acuze de "pronazismul meu fervent, mergând până a-mi acuza camarazii de crime imaginare" (p. 3), sunt nevoit să-i amintesc de tumbele ce le făcea acest arivist spre a intra în graţiile naziste ca să ajungă iar "călare pe situaţie". După avertismentul lui Cernea, reia din nou problema concesiilor faţă de Germani în mod stăruitor.

La 26 Iunie 1942 mi-a spus: "De acceptarea schimbării numelui Mişcării depinde întoarcerea noastră în ţară".

La 3 Iulie îmi spune că trebue să se schimbe conducerea (se referea la For) pentru a ieşi din impas, iar la 7 Iulie înclina pentru acceptarea lui Hitler ca şef suprem al Mişcării! La 8 Iulie repetă din nou pretenţiile naziste. Atunci i-am spus că asta înseamnă să ne sinucidem spre a nu fi omorîţi!

La 23 August 1942 îmi repetă, discutând aceeaşi problemă, că "dacă ne dăm în mâinile acestora, Mişcarea poate ieşi la suprafaţă", iar în ziua următoare merge şi mai departe, după o lungă discuţie între noi amândoi în plimbări prin pădure. Imi spune într'un mod categoric: "Chiar dacă 90 % din Mişcare ar fi contra, el ar accepta condiţiile puse de Nemţi". Pentru justificare, aduce în discuţie cele două primejdii pe care le are Statul Român: *clasa conducătoare străină* (suprapusă) — o problemă la care personal eram foarte sensibil — şi cea *externă,* spunându-mi că este muncit de această situaţie. El înclina să se alieze cu factorul *extern* (în speţă german), care este *cel mai tare,* pentru a învinge *factorul intern.* In esenţă i-am spus: (redau după notele luate atunci) că această soluţie nu poate fi adoptată în mod pripit, mai ales că este prematură. Prin poziţia în care ne găsim noi se uşurează aservirea ţării. Oricât de nevinovaţi am fi, totuşi, din ruptura noastră cu Antonescu, s'a pierdut mult pentru ţară. Trebue să ieşim din această situaţie. In trecut, această poziţie constituia o supapă de siguranţă. Acum nu mai constitue. Situaţia trebue judecată pe traiectoria pe care o are Mişcarea Legionară. Noi suntem chemaţi să validăm politica Căpitanului. Dacă ajungem la *aservire,* atunci politica externă a Mişcării Legionare a fost greşită şi Carol al II-lea a avut dreptate în tot ce a făcut. Chiar crimele i se vor justifica! Noi trebue să intervenim în sensul ca să conjurăm primejdia. Nu putem face deci o curbă pentru a cădea în servilism şi aservire. Mai bine să se rupă linia decât să se îndoaie! Va rămâne cel puţin direcţia. De altfel mă gândesc că dacă generaţia noastră o coboară sau o reneagă, va veni o altă generaţie care se va lepăda de noi şi, imputându-ne slăbiciunea, va relua firul traiectoriei înalte proiectată de Căpitan.

Pentru prima dată, Neamul Românesc, prin înalta spiritualitate legionară, tinde să intre în istorie în mod major. Noi nu putem nesocoti sau minimaliza acest lucru. Avem mai multe scări de judecat situaţia. In primul rând trebue să ne situăm pe linia mare şi apoi, în mod treptat, să vedem şi celelalte puncte cu *perspective de actualitate politică.* Privind lucrurile printr'o prismă mai mare (cuprinzătoare), momentele

politice sunt mai rare. Nu trebue deci *pripeală*. Situaţia noi o putem judeca în raport cu liniile mari, atât ale adversarilor, cât şi ale prietenilor noştri. Ne găsim încă într'o fază de conjunctură de războiu. Hitler nu are decât aceste preocupări. Incât, chiar dacă ai face oferte acum, ele nu vor fi luate in considerare imediată spre a fi soluţionate. Se vor înregistra. Se va lua notă. Rezolvarea se va amâna pentru mai târziu. Astfel că te angajezi pe un drum rău, pripit şi fără perspective de rezultate imediate. Date fiind intenţiile lor, nici spatele nu-l vei avea asigurat, fiindcă, în loc să fii consolidat, vei fi angajat pe panta concesiunilor. S'ar putea ca oferta făcută să o arate lui Ică Antonescu pentru a obţine dela el mai mult şi aşa mai departe. Trebue să fim convinşi că nu putem *concura pe un teren de renunţări* cu o clasă politică decăzută şi versatilă, de provenienţă dubioasă. Ar fi ceva oribil.

Schimbând vorba, mi-a spus că "unitatea Mişcării Legionare este asigurată. Este grupul celor din afară care constitue o permanentă primejdie. Găvănescul şi alţii sunt pe aceeaşi linie. Mişcarea fiind unitară se poate manevra. Să încercăm manevra". — I-am răspuns: "Prima grijă este să ieşim pe nesimţite din prizonierat. Acest lucru cred că s'ar putea manevra prin formula "Partidului Totul pentru Ţară", fiindcă această formulă, prin maleabilitatea ei, se pretează la manevre". Am insistat asupra necesităţii prestigiului Forului Legionar, fiindcă acest organ poate oferi posibilităţi de flexibilitate. Impreună cu Corpul "Moţa-Marin" să formeze stâlpii principali ai edificiului legionar. (Conversaţia a durat peste trei ceasuri. A se vedea notele din 26 August şi continuarea). La acea dată nu ştiam nimic de o propunere germană făcută prin Mitică Predescu. Abia la 12 Oct. 1942, Mitică Predescu a cerut să aibă o întrevedere cu mine spre a vedea dacă sunt ţinut la curent cu anumite propuneri făcute de Germani. Nicu Seitan, care făcuse legătura, mi-a spus in general cam de ce este vorba. De la Mitică Predescu însă am aflat lucruri precise. Iată în rezumat ce se sugera de către Nemţi, prin fostul Consul al Germaniei la Constanţa în timpul guvernării legionare, Otto Geiger, pe la sfârşitul lui Iulie 1942:

1. Modificarea legii administrative şi aplicarea celei germane ţinând seama de condiţiile româneşti.

2. Colaborarea Mişcării cu Partidul Naţional-Socialist german având fiecare câte un reprezentant (prin reciprocitate).

3. Saşii din România să intre în masă în Garda de Fier.

4. Seful lor să facă parte din Statul Major, iar organizaţia lor existentă va aduce o formaţie gata.

5. Formarea gărzilor legionare instruite de ofiţeri SS germani şi de tineri legionari educaţi în şcolile germane.

6. Menţinerea Misiunii Germane pentru armata română.

7. Formarea unei armate legionare cu instructori germani.

8. Consilieri tehnici germani în fiecare Minister.

9. Diverse probleme economice.

10. Organizarea sportului românesc tot cu ofiţeri germani.

11. Organizarea tineretului cu elemente legionare formate în Germania.

12. Colonizarea Românilor din străinătate, inclusiv cei din Macedonia, în Transnistria.

13. Aceste propuneri să le facă Horia Sima, când îi va spune el, către Rademacher.

Aceste pretenţii erau atât de absurde şi provocatoare încât am pus la îndoială veracitatea lor, atribuindu-le unor elemente periferice şi iresponsabile.

Nu cumva anumite cercuri germane influenţate de oameni obtuzi ca Andreas Schmidts, şeful Saşilor din Ardeal, văzând cramponarea disperată a lui Sima la şefia Mişcării, căutau să a speculeze în sensul aservirei acestei Mişcări şi, prin ea, aservirea Statului? Să se fi referit la ele atunci când — cum am văzut mai sus — Horia Sima ne spunea că "putem fi călare pe situaţie dacă se acceptă condiţiile puse de Nemţi" şi înclina spre asemenea soluţie? La un om arivist ca acesta nu este exclus. Si insistenţele pe care le făcea pe lângă mine pentru compromis — cum am amintit mai sus — aveau ca scop să prevină o reacţiune care i-ar fi stricat eventuala combinaţie.

Cert este că prin Mitică Predescu — aşa cum am aflat dela acesta — Horia Sima a făcut la 13 August o cerere-memoriu (despre care n'a spus nimănui nimic) în care arăta toate meritele sale, referindu-se la declaraţiile lui Rademacher dela 6 August 1942 prin care i se cerea retragerea dela conducerea Mişcării. Predescu i-a spus că a dat cererea mai departe, unui oarecare Wolf, şi că n'a primit încă răspuns, dar i s'a spus că, atâta timp cât trăeşte Antonescu, nu se va pune problema şi nu se *va face nicio schimbare până la terminarea războiului*.

Abia la 22 Oct., Horia Sima, în şedinţa "Forului" restrâns, a adus problema în discuţie. A arătat punctele unde se cer concesiuni (nu le-a indicat însă pe toate) şi anume: Armata, Mişcarea şi Ministerele, iar el să ceară în schimb să fie conducător al Statului.

A spus că trebue să ne gândim bine şi să privim lucrurile *în mod realist*, înclinând spre soluţia compromisului. Incă odată am relevat că Germanii lucrează pe două planuri: unul al *prezentului*, singurul care contează pentru cercurile superioare şi care este acela de a menaja pe Antonescu, din necesitate pentru războiu, şi altul pe plan de *viitor*, pentru care, profitând de chestiunea cu şefia, tind să angajeze Mişcarea Legionară de pe acum. Am desvoltat mai pe larg argumentele discutate cu el la 26 August 1942, redate mai pe larg mai înainte, în cursul acestei expuneri, când încă nu cunoşteam propunerile venite prin Mitică Predescu. Concluzia a fost tot aceeaşi, subliniată însă cu mai multă tărie: *Neluarea lor în consideraţie*.

Cum am menţionat mai sus, părerea mea era că, chiar dacă s'ar face cererea sugerată şi s'ar declara că se acceptă condiţiile indicate, Nemţii tot nu-l pot pune în situaţia pe care i-o promit. Conjunctura de războiu, mai ales în faza de acum, nu le permite o asemenea schimbare, într'un moment de mare cumpănă ca acela care îl străbat. Singurul rezultat care s'ar atinge acum este acela de a te angaja pentru viitor!

Speranţa de a-şi salva poziţia personală

Sima însă n'a renunţat la soluţia concesiunilor, în speranţa de a-şi salva poziţia personală. Această cramponare nu arăta numai un egocentrism feroce, ci şi semnele unui îngrijorător paranoism.

Situaţia de pe frontul de Răsărit, din cauză că nu s'au obţinut toate rezultatele prevăzute în planul german, devenea din ce în ce mai critică. Mai ales prin apropierea toamnei şi a iernii, Germanii nu numai că nu se puteau dispensa de Antonescu, dar aveau tot interesul să-l întărească cu elemente care erau convinse că primejdia mortală pentru Neamul Românesc vine, ca întotdeauna, de la hoardele din Răsărit.

Ori lumea veche înfeudată unor cercuri occidentale, din interes sau din calcule greşite, colabora cu aceste hoarde şi începea să cocheteze şi chiar să uneltească împotriva aliatului care se angajase pe viaţă şi pe moarte cu Căpcăunul dela Răsărit. Mai ales după debarcarea aliaţilor în Africa de Nord. Atât interesul german cât şi cel românesc, în noua situaţie, era să despresoare pe Conducătorul Statului, care se angajase în mod hotărît pe frontul de Răsărit, de toată această lume dubioasă. In aceste condiţii, pretenţia lui Antonescu de a condiţiona reluarea colaborării cu Mişcarea Legionară prin retragerea lui Sima dela şefie, chiar dacă avea şi un substrat ranch'unos, trebuia luată în considerare, nu numai de Germani, dar şi de Mişcarea Legionară. Soluţia posibilă atunci ar fi fost – cum am mai spus în cursul acestei expuneri – să se dea în mod sincer Mişcării Legionare, prin cadrele sale rămase libere, libertatea să reia, după intrarea României în războiu, colaborarea cu Antonescu. *Ca rezervă şi supapă de siguranţă să rămână complect grupul de fruntaşi legionari de la Berkenbrück*, condamnaţi la temniţă grea, după aşa zisa rebeliune şi neagreat de Antonescu.

In acest sens tindeau şi presiunile, din ce în ce mai accentuate, ale Germanilor care ne găzduiau ca refugiaţi. Avertismente şi chiar măsuri pentru restrângerea libertăţii n'au lipsit: aluzia cu lagărul, făcută de reprezentanţii lui Himmler, Geissler şi Ahrens, la 3 Iulie 1942, şi sfatul dat atunci de a găsi o soluţie cu Antonescu fiindcă "ei nu ne mai pot duce"; somaţia făcută la 6 August, la Rostock, de către reprezentantul Ministerului de Externe de Rademacher; imperioasa necesitate de clarificare a situaţiei sugerată de Cristoph la 6 Oct., după care au urmat unele măsuri semnificative: înfiinţarea condicei de prezenţă şi obligaţia de a nu părăsi cătunul unde ne găseam (Berkenbrück).

La 4 Dec. 1942 comisarul de poliţie Ahrens i-a pus categoric lui Sima problema retragerii de la şefie. Se proectase o vizită a lui Antonescu în Germania şi ei vroiau să fie soluţionată problema şefiei spre a încerca o *mediaţie* pentru reluarea colaborării cu Mişcarea Legionară, imperios cerută de stuaţia internă din România, pe măsură ce se iveau greutăţi din ce în ce mai mari pe frontul de Răsărit.

Sub raport politic o soluţie în acest sens prezenta avantagii pentru toţi factorii în cauză:

1. *Pentru Germani:* a) Despresurau pe Antonescu într'o oarecare măsură de lumea incertă (dubioasă) care îl monopolizase după ruptura

cu Mişcarea; b) In acelaş timp se păstra un grup de fruntaşi legionari inclusiv Horia Sima, condamnaţi şi consideraţi indezirabili de Antonescu, ca o rezervă de siguranţă pentru eventualitatea că operaţia nu reuşeşte.

2. *Pentru Mişcarea Legionară:* a) Se însera în politica internă a ţării, revenind la suprafaţă; b) I-ar asigura o calificată supapă de siguranţă în cazul când se manifesta nesinceritatea lui Antonescu sau a anturajului său.

3. *Pentru Antonescu.* Dacă era sincer în greaua luptă în care se angajase pentru combaterea primejdiei dela Răsărit, regăsea singurul suport sigur pe plan intern, rezolvând în acelaş timp şi criza de generaţii devenită acută în Statul Român în ultimul deceniu.

4. *Pentru Ţară.* Ne mai fiind la mijloc persoana lui Horia Sima care, în străduinţa de a-şi răscumpăra greşelile de care am amintit, se expunea la şantaje ce-l predispuneau, sub impulsul nemăsuratei sale ambiţii, la concesii păgubitoare până la aservire, dispărea un motiv perturbator în relaţiile româno-germane.

5. *Pentru lupta comună.* Se întărea sectorul românesc fapt de covârşitoare importanţă pentru întreg Sud-Estul european, într'un moment delicat, când se profila marea ofensivă sovietică, cu deosebire pe frontul dela Sud.

6. *Pentru Horia Sima personal.* Se degaja de servitutea angajamentelor luate faţă de Andreas Schmidt, într'un moment de ananghie după "Rebeliune", şi, în acelaş timp, elimina motivul (sau pretextul) cu nevenirea la Hitler, oferind astfel posibilitatea Mişcării de a verifica consistenţa acestui motiv. Pe de altă parte, nu se turburau în mod iremediabil raporturile cu aliatul cu care se înfrunta primejdia dela Răsărit, lăsând posibilitatea de normalizare a acestor raporturi.

Fuga în Italia

Asemenea raţiuni naţionale şi internaţionale, folositoare pentru Tara Românească, n'au contat pentru fostul "Comandant" al Mişcării Legionare. Posedat de un egocentrism bolnăvicios, când a văzut că nu sunt şanse să fie acceptat la şefia Mişcării, chiar după ce s'a arătat dispus să primească condiţiile de aservire cele mai umilitoare, s'a pus pe poziţia de ruptură, indiferent de consecinţele dezastruoase ce urmau atât pentru Mişcarea Legionară cât şi pentru Tara Românească şi aşezarea creştină a lumii.

In aşa zisul complot de la Rostock de la începutul lui Decembrie 1942, la a cărui montare au tras sfori fiecare pe cont propriu, brigadirii simişti şi agenţii antonescieni, cu vădita complezenţă a Gestapoului.

Că fuga lui Sima n'a fost determinată de "complotul agenţilor antonescieni" rezultă şi din faptul că, cu multe săptămâni înainte, el chemase rând pe rând grupe de legionari, pe care îi considera apropiaţi lui, spre a-i pregăti sufleteşte pentru această eventualitate.

Paralel însă cu aceste pregătiri, el şi oamenii lui lansaseră svonul că eu mă pregătesc să plec în Italia şi de acolo să provoc o dizidenţă în Mişcare! Mai mult: oameni dubioşi din anturajul său, ca Ponta, răspândeau svonuri că eu cu Gârneaţă şi alţi camarazi puneam la cale

comploturi împotriva "Comandantului" şi alte asemenea infamii pe care atunci le atribuiam spiritului dezechilibrat al lui Ponta, infamii pe care acum Sima la strecoară în pamfletul său din ultimul timp.

Din cele arătate mai sus pe fapte precise, rezultă clar că Horia Sima era gata să accepte condiţiile cerute de anumite cercuri germane pentru a se întoarce în ţară, desonorându-se (p. 19) pe toate planurile, numai să nu-şi piardă şefia. Când a văzut însă că toate tumbele slugarnice nu mai au efectul scontat din cauza înrăutăţirii situaţiei pe frontul rusesc, care îl făcea şi mai indispensabil pe Mareşalul Antonescu ca Conducător al Statului Român, a şters-o în Italia. Scrisorile lăsate prin care oferea soluţii pentru luarea conducerii Mişcării de către Iasinschi, Papanace sau Georgescu, apăreau ca o copilărească şmecherie căci, prin faptul însuşi al plecării, reeşea intenţia lui clară de a le anula.

Cât priveşte afirmaţia că a fost încurajat de propunerea lui Mussolini de a trece în Italia (p. 20) etc., trebue primită sub beneficiu de inventar. Este foarte probabil că toată această poveste să fie o născocire a lui Mario Appelius dela care spera o legătură cu Mussolini şi prin care înaintase o serie de memorii. Ori chiar dela Chestorul Poliţiei, care îl arestase la Roma, Sima a aflat că acest Mario Appelius era suspectat de a fi un agent al Intelligence Service-ului. Faptul că l-au expediat înapoi aşa cum l-au expediat înseamnă că a fost o lovitură magistrală a acestui serviciu, fiindcă se producea în momentul cel mai critic al frontului de la Stalingrad.

Agenţii serviciului duşman aţâţau pe ambele laturi. Cei din Occident, poate şi unii pseudo-legionari, înlesneau plecarea cu fel de fel de născociri, iar cei aciuaţi în dubiosul anturaj al lui Antonescu îl asmuţau pe acesta, pentru a-i crea dificultăţi pe front, ameninţând cu retragerea trupelor în momentul cel mai critic.

Tămbălăul făcut de anumita presă internaţională, de care Sima se simte măgulit, indica în mod clar acest tâlc. *Scrie în plin delir de inconştienţă:*

"Sederea noastră în lagăr a folosit Mişcării. Cu sau fără fuga mea în Italia, soarta grupului dela Berkenbrück era pecetluită şi ca urmare şi a unei părţi a grupului dela Rostock. Dar care a fost deosebirea? Am fi intrat în lagăr pe baza unei proceduri de rutină, fără ca lumea să ia act de noul atentat al guvernului german contra libertăţii noastre. Tragedia noastră s'ar fi consumat obscur şi anonim în noianul evenimentelor. Saltul meu în Italia a dezlănţuit o agitaţie mondială. Faptul nu mai putea fi ascuns. Intreg aparatul de securitate al statului german a fost alarmat şi pus pe urmele fugarilor. In România, Antonescu, închipuindu-şi că se pregăteşte o lovitură internă, a ordonat mii de arestări. In Italia, capturarea şi reîntoarcerea mea devenise o piatră de încercare a solidarităţii prieteniei între Hitler şi Mussolini *. Toate serviciile occidentale s'au sezisat de această fugă, imaginându-şi lucruri care ar fi putut să le servească şi lor. Am intrat în lagăr, e drept, dar nu poposind "planmässig" într'o clădire amenajată de Gestapo pentru tre-

* N o t a   n o a s t r ă. Această interpretare este total falsă, dovadă satisfacţia exprimată de Contele Ciano (*Diario*, vol. II, p. 233) în momentul când a fost informat de capturarea lui Sima: "... un mascalzone di meno" (= "un golan mai puţin").

buinţele grupului de la Berkenbrück, ci după ce s'a produs o vâlvătaie mondială". (*Tara şi Exilul*, Mai-Iunie 1972, p. 28).

Am reprodus în extenso toată motivarea lui Horia Sima, fiindcă în această expunere se găsesc înmănunchiate toate laturile negative ale acestui zevzec.

Mai întâiu denaturează adevărul de bază.

1. Cum am văzut şi din faptele amintite mai sus, perspectiva internării în lagăr *devenea inevitabilă numai dacă Sima continua să torpileze* orice soluţie de continuarea colaborării dintre Mişcarea Legionară şi Antonescu, aşa cum cereau în mod imperios necesităţile de războiu. Smecheria de a inversa termenii problemei, luând efectul drept cauză, poate să meargă la întârziaţii săi, nu la oamenii care pot judeca. Prins de euforia că fuga sa a dezlănţuit o agitaţie mondială, el uită că Mişcarea Legionară este scoasă din acţiune tocmai în momentul decisiv al luptei contra primejdiei de la Răsărit care a generat această Mişcare. Iar Căpitanul pregătise Mişcarea Legionară tocmai în vederea unor asemenea momente cruciale.

2. Nu ţine seama că se lasă complet liber terenul ocupat de acele elemente dubioase care, după conflictul cu Mişcarea Legionară, au încercuit pe Conducătorul Statului ale cărui sentimente, sau mai bine zis resentimente anticomuniste, erau în afară de orice îndoială.

3. Prins de preocupări meschine, nu vede că "pătura suprapusă" a cărei primejdie — din câte îmi mărturisise — nu o subestima, va profita de noua poziţie ocupată şi într'o conjunctură externă favorabilă Mişcării Legionare, pentru a decima cu mai multă furie cadrele legionare, atât prin mizeria din închisori cât şi prin aşa zisele *"batalioane de reabilitare"*.

Este adevărat când scrie că *"lumea veche umpluse golul lăsat în urma mişcării"* (*Tara şi exilul*, Mai-Iunie 1972, p. 17). Dar aceasta se datorează în mare parte crasei sale incapacităţi la conducere, fiindcă faptul s'a produs tocmai în conjunctura externă, când se simţea mai mult necesitatea Mişcării Legionare. Prin obstrucţia sa criminală sau inconştientă faţă de găsirea unei soluţii în afară de persoana sa, el asigura primatul politic al acestei clase care ne prigonise sângeros şi sub domnia carlistă.

Desigur ar fi fost greu să se ajungă — după cele întâmplate — la paritatea pe care a avut-o Mişcarea după abdicarea lui Carol. In orice caz însă ar fi încetat câinoasa prigoană împotriva legionarilor, iar climatul de război ar fi întărit şi pe această latură solidaritatea românească, influenţând în cumpăna războiului şi evitând poate nedemnul act dela 23 August 1944.

Dar asemenea preocupări — aşa cum rezultă din cele reproduse mai sus — n'au intrat în socotelile acestui iresponsabil. Chinuit de "complexul lui Erostrat" (tipul obscur din antichitate care, pentru a deveni celebru, a dat foc templului Dianei din Efes), a ruinat Mişcarea creată de Căpitan şi a contribuit astfel, fie şi în mod inconştient, la sabotarea eforturilor de războiu într'un moment decisiv pentru Neamul Românesc.

In faţa acestei grele situaţii ce se profila pe frontul de Răsărit, nu numai pentru Neamul Românesc, dar şi pentru întreaga aşezare creştină a Europei, euforia acestui zevzec că a intrat în lagăr cu tămbălăul anumitei prese internaţionale, dar şi cu scoaterea din luptă a ca-

drelor legionare atât din ţară cât şi din străinătate, în nişte momente cruciale pentru însăşi existenţa naţională, aminteşte de zicala populară: *"Casa arde şi baba se piaptănă!"*.

V. DEFENESTRAREA LUI H. SIMA

Cum era de prevăzut, torpilarea oricărei perspective de înţelegere a Mişcării Legionare cu Conducătorul Statului, Generalul Antonescu, prin copilăreasca aventură cu fuga în Italia a lui Sima, montată de agenţii provocatori ai anumitor servicii adverse Axei, a determinat internarea legionarilor din Germania în lagărele de concentrare dela Buchenwald şi Dachau.

Prin această ultimă năzbâtie, Horia Sima a dovedit încă odată, în ipoteza că n'a fost o unealtă a vreunui serviciu străin, incapacitate de orientare şi lipsă de simţ de răspundere faţă de interesele Mişcării Legionare a cărei lozincă era: "Totul pentru Ţară". Cei care, prin trecutul lor de luptă şi gradele conferite de Căpitan, aveau chemarea să vegheze la destinul Mişcării Legionare, nu o puteau lăsa la capriciile şi spiritul de aventură ale unui om care, miop în viziunea politică şi lipsit de scrupule morale, tindea să o abată dela înaltul său destin fixat de Căpitan.

Preocupaţi de acest gând, prima măsură a fost să suluţionăm criza de conducere a Mişcării Legionare determinată de fuga în condiţii incorecte a lui H. Sima. Pentru ca această soluţie să nu apară faţă de străini ca o ruptură în cadrele Mişcării, s'a ţinut seama şi de recomandările lui Horia Sima făcute în scrisoarea lăsată pentru autorităţile germane, în care oferea ca eventuală soluţie: 1. V. Iasinschi, 2. C. Papanace, 3. Corneliu Georgescu.

După consfătuirile avute, am ajuns la formula nouă ca *conducerea supremă a Mişcării Legionare* să fie încredinţată, în grup constituit, Comandanţilor Bunei Vestiri şi fundatori ai Mşcării, Ilie Gârneaţă, Corneliu Georgescu şi Radu Mironovici, care să ocupe individual şi funcţiuni în cadrul Mişcării. In acest sens s'a luat, în Ianuarie 1943, următoarea *hotărîre:*

Membrii "Forului Suprem Legionar", întruniţi azi, data de 1 Ianuarie 1943, în numărul admis de împrejurări, luând cunoştinţă de plecarea şi renunţarea la comandă a Sefului Mişcării Legionare, Comandantul legionar Horia Sima, în unanimitate au hotărît:

1. Cei trei fundatori ai Mişcării Legionare (din cinci câţi au fost în total), aflaţi în viaţă şi anume: Comandanţii Bunei Vestiri Ilie Gârneaţă, Corneliu Georgescu şi Radu Mironovici, preiau grija conducerii spirituale a Mişcării Legionare, în scopul menţinerii ei pe linia fixată de Căpitan, linie care formează esenţa Mişcării. In grup constituit, ei formează instanţa supremă a Mişcării Legionare pentru toate problemele care interesează liniile ei mari şi colaborează în mod strâns cu "Forul Legionar".

2. Desemnează în funcţiunea de Sef al Mişcării Legionare pe Comandantul Legionar Vasile Iasinschi, iar ca locţiitor al acestuia pe Comandantul Legionar Constantin Papanace.

3. Comandantul Bunei Vestiri Corneliu Georgescu este însărcinat cu conducerea Secretariatului General al Mişcării.

4. Comandantul Bunei Vestiri Radu Mironovici este designat pentru conducerea Corpului de elită Moţa-Marin, păstrătorul esenţei morale legionare.

5. Comandantul Bunei Vestiri Ilie Gârneaţă se însărcinează cu conducerea Marei Familii a Jertfei Legionare.

6. Conducerea Mişcării va asigura în modul cel mai deplin păstrarea liniei de sincer ataşament al Mişcării faţă de puterile Axei, trasată de Căpitan cu sângele său, şi cu al atâtor dintre camarazii noştri cei mai buni, şi consfinţită de întreg trecutul de 20 de ani de jertfă al Mişcării.

Organic înfrăţită cu ideologia naţional-socialistă anticomunistă, înfrăţire dela care nimeni nu o poate abate, şi dornică să contribue cu tot ce îi stă în putinţă la biruinţa tinerei Europe, pentru care luptă azi eroic, sub comanda supremă a Führerului, ostaşii ţării noastre cot la cot cu armatele germane, Mişcarea va căuta să dea, sub orice formă, întregul său elan de jertfă în scopul realizării idealului comun.

7. Tot în scopul de mai sus, conducerea Mişcării va face tot posibilul ca să se ajungă la o normalizare a raporturilor Mişcării faţă de Conducătorul Statului Român, Mareşalul Antonescu, conştientă că pacea şi liniştea internă a României sporesc posibilitatea efortului ei în răsboiul împotriva comunismului.

8. Măsurile de mai sus se vor completa şi definitiva de către "Forul Legionar" în plenul său, îndată ce împrejurările vor permite.

Lagărul Buchenwald, 1 Ianuarie 1943.

(ss) Ilie Gârneaţă (ss) Vasile Iasinschi
(ss) Corneliu Georgescu (ss) Constantin Papanace

La această hotărîre au aderat toţi camarazii care îndeplineau diferite funcţiuni pe lângă conducerea Mişcării Centrale: Cdt. Ajutor Ing. N. Horodniceanu, (Patrimoniul Legionar), Cdt. Aj. Viorel Trifa (Conducătorul studenţimii române), Virgil Mihăilescu (Ajutorul Legionar), Ilie Smultea (Conducătorul Frăţiilor de Cruce), Dumitru Grozea (Conducătorul Muncitorimii Legionare).

Hotărîrea în traducere germană a fost înaintată prin Conducătorul lagărului Buchenwald, Colonelul Pister, iar un exemplar în original, în limba română, pentru camarazii închişi tot la Buchenwald, cu care însă nu aveam nici un fel de contact.

Prin această hotărîre care făcea din Comandanţii Bunei Vestiri şi fundatori ai Mişcării Legionare, în *grup constituit, instanţa supremă a Mişcării Legionare*, se asigura continuitatea ei şi se garanta că ea nu va devia de pe linia fixată de Căpitan.

Vizita şi declaraţiile Generalului SS Müller

Faptul însă că această hotărîre n'a fost adusă la cunoştinţa camarazilor noştri, unde se născuseră divergenţe pe chestia conducerii, desvăluia intenţia autorităţilor respective că nu mai erau interesate la clarificarea situaţiei.

Poate menţinerea divergenţelor să le fi servit şi lor ca un alibi spre a justifica menţinerea ca zălog a legionarilor în lagăre pentru calcule nemărturisite.

La 7 Februari 1943 ne-a vizitat în lagăr Generalul SS Müller, însoţit de doi aghiotanţi şi de conducătorul lagărului Buchenwald, Sturmbannführer Pister.

Redăm mai jos în întregime felul cum a decurs discuţia avută cu acest calificat reprezentant al autorităţilor supreme ale Reichului German. Duminecă, 7 Februarie 1943, ora 14.

Generalul Müller îşi exprimă dorinţa de a sta de vorbă cu conducătorii legionari şi cu toţi membrii grupului aflător aici. Luară loc cu toţii în sala de mese. Până la venirea tuturor, Generalul Müller leagă o conversaţie introductivă cu Dl. Vasile Iasinschi, spunând:

"Cum vi se pare aici? Tinutul e frumos! Dar zidurile (arătând spre fereastră)? Intre Berkenbrück şi aici e un drum lung. Multe s'au întâmplat între timp".

Generalul Müller începe cu următoarele:

Domnilor,

După ce am trecut pe la legionarii din Rostock şi pe la cei din lagărul de aici, cărora le-am adus la cunoştinţă îndatoririle la care au a se supune, am venit şi la Dvs. pentru a vă încunoştiinţa că împrejurările cer ca internarea Dvs. să se prelungească pentru mai mult timp.

Dvs., Dle Iasinschi, vă rog să intrebuinţaţi autoritatea Dvs. pentruca grupul de faţă să se încadreze acestei situaţii, situaţie pe care nu am creat-o noi, ci este urmarea fugii lui Horia Sima, urmare ce ar fi putut să fie alta dacă soarta nu ar fi adus această întorsătură favorabilă Dvs. ca să mai rămâneţi şi pe mai departe în Germania. S'ar fi putut întâmpla ca să fiţi predaţi guvernului român, Dvs. însă rămâneţi aici.

Rămânând aici cred că înţelegeţi că orice activitate politică vă este oprită şi că nerespectarea acestei dispoziţii, ca şi încercarea de a face legături cu România, cât şi vreo eventuală încercare a Dvs. de evadare, nu va rămâne fără urmări. Totodată cred că sunteţi de acord, Dle Iasinschi, dacă prin dl. Comandant al lagărului veţi fi repartizaţi şi Dvs. în procesul de muncă, în aceste momente în care nicio forţă nu trebue să rămână neîntrebuinţată. Pentru aceasta va fi necesar ca să fiţi mutaţi în alt lagăr, unde condiţiile vor fi mai bune, eu însă, neavând cunoştinţă despre ele, nu aş putea preciza cum ar fi.

Timpul de faţă, Domnilor, nu e propriu pentru a face politică, ci numai pentru fapte. Eu vă rog să urmaţi întru totul acestei hotărîri pentruca să nu se mai ivească prilejuri de diferende între noi şi Dvs.

— Dl. V. *Iasinschi:* Răsboiul naţional-socialismului împotriva comunismului este şi răsboiul nostru, al Mişcării Legionare. Noi am dorit şi dorim din tot sufletul să participăm la acest răsboi şi în acest scop am solicitat în două rânduri dreptul de a lupta pe front. Reînoim, în momentul de faţă, verbal, această cerere a noastră.

— Generalul *Müller:* Cunosc dorinţa Dvs., dar în niciun caz nu puteţi fi trimişi carne de tun, iar pentru o instrucţie militară temeinică şi necesară în tehnica modernă a răsboiului va trebui cel puţin un an, ceeace durează prea mult şi ar fi prea târziu.

— Dl. C. *Papanace* întreabă: Dacă cele spuse de Dvs., dle General, constitue o hotărîre definitivă şi dacă eventual Dvs. sunteţi dispus să ascultaţi şi părerea noastră în această chestiune?

— Gral *Müller:* Este o hotărîre, sunt însă dispus să vă ascult.

— Dl. C. *Papanace:* Dată fiind susţinerea Dvs. dle. General, că măsurile ce ne-aţi adus la cunoşt nţă, sunt urmarea fugii lui Horia Sima, ar fi poate necesar să vedem dacă nu există şi posibilitatea să se scoată o soluţie pozitivă şi nu una negativă ca urmare a acestui fapt. Ne interesează hotărîrea luată, nu pentrucă se referă la noi, ca indivizi — nouă fiindu-ne indiferent orice ni s'ar întâmpla — însă noi representăm Mişcarea Legionară.

Horia Sima, care ne-a condus, a fost, în urma unor anumite întâmplări, un impediment în relaţiile dintre Mişcarea Legionară şi Germania şi între Germania şi între Mişcarea Legionară şi Mareşalul Antonescu. El s'a retras pentru normalizarea acestor raporturi. In ce priveşte modul în care s'a retras, desigur, este o greşală şi politică şi morală, aspectul moral atenuându-se în parte prin întoarcerea lui.

— Gral. *Müller:* Dvs. vă găsiţi în greşeală. Imi permit să rectific: Horia Sima nu s'a întors, ci a fost adus.

— Dl. C. *Papanace:* In situaţia noastră nu avem informaţiile necesare, totuşi, după câte putem şti, lumea veche pe care Mareşalul Antonescu este nevoit să se sprijine, bănuim că n'ar fi exclus să-i creeze, tocmai în aceste momente grele, dificultăţi serioase ce s'ar putea împiedica printr'o intervenţie a Mişcării Legionare în sprijinul său... Nu ştim *dacă aveţi timpul necesar* la dispoziţie pentru a vă expune mai pe larg întreaga chestiune.

— Gral. *Müller:* Dacă Dvs. dle Papanace, mi-aţi fi spus aceste lucruri acum trei luni de zile, deci înainte de fuga în condiţiile cunoscute şi înainte de călcarea de cuvânt a lui Horia Sima şi dacă Horia Sima ar fi predat de fapt comanda, aşa cum de altfel am discutat şi cu Dvs. dle Iasinschi, la Berlin (18 Dec. 1942) şi după cum noi i-am comunicat (aici se întoarce spre dl. Ahrens care confirmă), s'ar fi putut sta de vorbă asupra propunerii de a întinde mâna Mareşalului Antonescu şi lucrurile ar fi luat alt curs.

Acum ar fi pierdere de timp discutarea unui fapt asupra căruia s'a luat deja o deciziune. Mareşalul Antonescu nici nu e dispus nici nu are timp să se ocupe de problema legionară. El este ocupat cu răsboiul împotriva bolşevicilor ce presează dela Răsărit, şi deaceea ar fi inutil să încercaţi legături direct sau prin noi cu el. El s'a angajat total pe această linie de luptă comună, la care toţi trebue să contribuim prin fapte. Pe de altă parte, Guvernul German nu se amestecă sub nicio formă în chestiunile politice interne ale României. Dacă Dvs. doriţi să participaţi la efortul comun, o puteţi face în modul comunicat. Vă rog să fiţi în clar că chiar dacă presupunând că Dvs. cei prezenţi aici aţi fi împinşi spre soluţii extreme cu încercări de evadare, când desigur soldatul va trage, sau de sinucidere, asta nu ar folosi nimănui, nici Mişcării Legionare şi nici Germaniei. Prin atitudinea şi înţelepciunea Dvs. veţi putea ieşi, cu timpul, din desişul in care vă găsiţi. Si acum, vă rog să scuzaţi, timpul meu fiind scurt, că trebue să-mi iau rămas bun. Aş dori ca după ce ne despărţim să mai stau puţin de vorbă cu Dvs.

dle Iasinschi și Papanace. Dă mâna cu cei de față și, ajungând la C. Stoicănescu, îi spune că după Dnii Iasinschi și Papanace ar dori să stea de vorbă și cu el. In sală rămân: Gral. Müller, Dnii V. Iasinschi, C. Papanace. Ca traducător Viorel Trifa.

— Gral. *Müller:* (luând o atitudine mai familiară) — Desigur că în mintea Dvs. se pun în momentul de față, pe bună dreptate, fel de fel de întrebări. De ce așa? Cum se poate așa? Cum s'a ajuns aici? etc. Eu nu am permisiunea și nici posibilitatea ca să vă dau toate amănuntele asupra dificultăților ce ne-au fost create prin fuga lui Horia Sima. Numai dacă ați cunoaște toate aspectele problemei, ați putea să vedeți că a trebuit să procedăm așa cum am procedat.

— Dl. C. *Papanace:*

Am avea următoarele două întrebări: 1. — In situația de acum, am dori să cunoaștem dacă o legătură de ordin strict familiar cu familiile noastre va fi posibilă sau nu (vezi nota 1). 2. — Dacă acum, sau poate mai târziu, ni s'ar deschide posibilitatea să ne ocupăm de probleme programatice și studii în legătură cu Mișcarea Legionară, pentruca astfel să avem conștiința împăcată că și în asemenea situație facem ceva pentru Mișcare.

— Gral. *Müller:* Legături cu familiile nu veți putea lua deoarece orice scrisoare, chiar dacă ar cuprinde doar textul: "Sunt sănătos", ar putea fi socotită ca ascunzând indicații politice, prin cifre secrete, cerneală simpatică sau alte mijloace. Chiar vă rog nici prin camarazii din SS să nu încercați asemenea legături, periclitându-i și pe ei și pe Dvs. De altfel de abia acum cinci zile am reușit să-l eliberez și pe Hartig. In ce privește liniștirea familiilor Dvs. în România, se va cunoaște, în parte e și cunoscut, că Dvs. sunteți internați aici și vor putea să se intereseze la reprezentanții Germaniei în București.

In ce privește preocupările politice ale Dvs. nimeni nu vă împiedică să discutați politică fără însă să pară că sunteți o celulă politică și mai ales fără să comunicați nimic în afară. Munca la care veți fi supuși cred că nu o să vă ia prea mult timp. Se desparte de Dnii Const. Papanace și V. Iasinschi. In sală intră C. Stoicănescu. Generalul Müller asistat de Ahrens.

— Gral. *Müller:* dl. Ahrens mi-a comunicat că dta voiai să-mi faci cunoscută o scrisoare în care dl. Mihail Antonescu arată că e dispus să conlucreze cu Mișcarea Legionară. Aș dori să te întreb cui a fost trimisă această scrisoare și în ce împrejurări?

— C. *Stoicănescu:* Unui legionar dela Rostock care, după ce dl. Rademacher le spusese că trebue să colaboreze cu Mareșalul Antonescu, a venit la mine să-mi comunice cele spuse și totodată să mă întrebe dacă nu ar fi cazul să încerce la Mihail Antonescu dacă o asemenea colaborare e posibilă sau nu. Eu i-am spus să încerce și el a primit ca răspuns scrisoarea despre care este vorba.

— Gral. *Müller:* Te rog să ai toată încrederea și să-i spui numele, pentrucă declar că nu mă interesează altceva decât pentru a ști dacă este în grupul rămas la Rostock, sau între cei aduși aici, urmând ca dta cu dl Ahrens să luați contact cu el.

— C. *Stoicănescu:* Vreau să am siguranța că eu voi lua contact cu el, pentruca nu cumva să se distrugă documentul.

— Gral *Müller:* De asta te asigur eu.

— C. *Stoicănescu:* Se numește Olteanu.

— *Ahrens:* Există doi Olteanu. Care este numele lui de botez, pentrucă unul se găsește aici?

— C. *Stoicănescu:* Nu-mi aduc aminte precis, așa că nu vă pot spune.

— Gral. *Müller:* (către Ahrens): Atunci urmează să vedeți dacă e aici sau, dacă nu, să vie dl Stoicănescu la Berlin pentru a pleca cu dta la Rostock.

Spre Stoicănescu: (mai mult în glumă): Dar nu cumva să încerci să nu te mai întorci, mai ales că dta ești vinovatul.

— C. *Stoicănescu:* Da, sunt singurul vinovat. Insuși Comandantul nu este decât o victimă a intenției mele de a contribui la schimbarea șefiei în Mișcarea Legionară pentru a ieși din impasul în care ne găsim.

— Gral. *Müller:* Timpul nu e pentru "mea culpa", ci trebue privit mereu, mereu înainte.

(Nota) Asta nu numai pentru legături în sine ci ca o liniștire necesară și din punct de vedere politic, deoarece nu este exclus să se fi răspândit în țară fel de fel de svonuri. Astfel s'ar putea auzi acolo că legionarii la un moment dat au dispărut.

Din declarațiile lui Müller *, cum am arătat cu alt prilej, rezultă că și în acele momente grele, opacitatea conducătorilor germani îi împiedica să vază că greutățile războiului vor șubrezi poziția Generalului Antonescu, anturat de persoane atât de dubioase. Abia după lovitura de stat dela 23 August 1944 se vor desmetici, dar atunci va fi prea târziu. Miopia nazistă, egocentrismul antonescian și lipsa de maturitate simistă au făcut ca Mișcarea Legionară să fie trasă pe o linie moartă într'un moment când, în sectorul-cheie pe care îl reprezenta Tara Românească, se simțea mai mult ca oricând nevoie de prezența ei activă. S'a ratat astfel *un mare moment istoric.* Toate agitațiile care se vor face după ieșirea din lagăr nu vor fi altceva decât — cum vom arăta pe larg cu alt prilej — exchibițiile unui om "întârziat". Oastea legionară a fost dornică de luptă și gata de jertfă, dar "comandantul" ei de atunci s'a dovedit "necopt". Aceiaș infantilism se va observa când va trimite pe "oamenii săi de încredere" să ia contact și să colaboreze cu *prepușii moscoviților.* Prin aceasta el a pângărit și acțiunea mai mult simbolică a acelor care s'au jertfit pe Oder, sau au fost parașutați în țară. Dacă Mișcarea Legionară n'ar fi fost scoasă din luptă pe întreaga perioadă a răsboiului și ar fi întărit și frontul intern românesc, poate nu s'ar fi ajuns la dezastruoasele capitulări aliate de la Yalta. In delicata cumpănă a răsboiului, poziția compactă a României ar fi influențat simțitor. Desigur, nu ca să schimbe soarta răsboiului, determinată de o serie de greșeli ale conducătorilor naziști, mai ales față de popoarele antimoscovite ocupate, ci să prelungească rezistența germană pentru o și mai mare sleire a hoardelor bolșevice. *Din această sleire reciprocă ar fi rezultat o situație politică care să permită mai multă independență pentru popoarele din Estul și Sud-Estul european, aflate între ciocanul bolșevic și nicovala nazistă.* Desigur operația nu era ușoară, dacă se ține seamă de anumiți

* De soarta generalului Müller nu se știe nimic precis. După răsboiu a circulat versiunea că s'a refugiat în Germania Orientală, unde a fost bine primit, date fiind serviciile aduse comuniștilor încă din timpul stăpânirii naziste.

criptocomuniști din anturajul paraliticului președinte american Roosevelt. Dar atunci era încă posibilă. Fracțiunea simistă, deviată de pe linia majoră a destinului legionar fixată de Căpitan, va termina în funcțiunile subalterne ale diferitelor "servicii", pătând numele sfânt de legionar. Această degradare va provoca desgust și durere la legionarii crescuți în școala Căpitanului și animați de credința pentru un măreț destin românesc legionar.

In preajma comemorării a jumătate de veac dela înființarea Legiunii Arhanghelul Mihail, am găsit necesar să reproducem aceste documente și să dăm cuvenitele lămuriri spre a contribui la stabilirea răspunderilor acelora care, din miopie politică, egocentrism sau infantilism, au înlesnit acțiunea criminală a unei decrepite clase politice care, manevrată de forțele întunericului, uneltise de fapt la subjugarea României de către imperialiștii moscoviți.

[illegible] din [illegible] americane Roosevelt, [illegible] va fi posibilă. Fracțiunea [illegible], devenită de pe linia [illegible] a doctrinei legionare fixată de Căpitan, va termina la funcțiunile [illegible] ale [illegible] „servicii”, plătind [illegible] de legionar. Această degradare va provoca dezgust și durere la legionarii crescuți în școala Căpitanului și gata de sacrificiu pentru un viitor demn românesc legionar.

In [illegible] a [illegible] de vreme [illegible] înființarea Legiunii Arhanghelul Mihail, am găsit necesar și reproducerea acestor documente și [illegible] cuvintele [illegible] spre a contribui la stabilirea răspunderilor acelora care, din miopie politică, oportunism sau lașitate, au înlesnit [illegible] criminală a unei decrepite clase politice care, dominată de forțele [illegible], au dus de fapt la subjugarea României de către imperialismul moscovit.